

Aktiven oddih — Kdo pravi, da je poletje prijetno samo na morju! Tudi drugod, na primer ob bohinjskem jezeru, se je moč sončiti in celo zaplavati v vodi, kadar se sonce dalj časa ne skrije. Tisti, ki imajo radi aktiven oddih, si lahko tod najamejo čoln in preizkusijo svojo spretnost v veslanju. Takih gostov je te dni v Bohinju kar veliko, zato je v izposojevalnici čolnov vedno živahno. (S) — Foto: S. Saje

ZA VSAKDJANJO RABO...

Leto XXXIV. Številka 60

Ustanovitelji: občinska konferenca SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič — Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj — Glavni urednik Igor Slavec — Odgovorni urednik v. d. Jože Košnjek

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Vode usihajo

Kranj — Vroče in sušno poletje se nam občutno pozna tudi pri suhih vodovodnih pipah. Gorenjski vodovodi so domala vsi dotrajani, pojavitajo se okvare, zmogljivosti ne sledijo vedno hitrejši porabi. Kako je po občini, saj so struge rek in potokov že kar hudo usahnilne?

• **Vodovod Jesenice:** »Jesenice dobivajo vodo iz Peričnika in Dreskrba je zadovoljiva. Do konič v nekaterih krajih pride tedaj, če v sušnem obdobju občani nesmiselno trošijo vodo v prevelikih količinah. Za zdaj velja omejitev za Žirovnico, kjer naj ne bi zalivali vrtov. Če bo poraba narasta, lahko pride do omejitve le na Dobravi, saj v črpališču na Lipah količina vode precej niha.«

• **Vodovod Kranj:** »V Kranju omejitev še ni, do pomanjkanja pride tedaj, če se pojavi večje okvare, ki pa jih takoj odpravimo. Kranjski vodovod preskrbuje poleg mesta še Domžale, Zbilje in Smlednik in če se pojavi hudo pomanjkanje, je ponavadi kritično na Zbiljah in v Smledniku. Tudi v industriji, ki ima tehnološko vodo iz svojih črpališč, za zdaj pomanjkanja še ni.«

• **Komunala Radovljica:** Zaradi previsoke porabe se na nekaterih območjih pojavlja občasno pomanjkanje, vendar je zdaj vode še dovolj. Ne zapiram, preskrba je normalna. Če se bo sušno obdobje nadaljevalo, bo priložno verjetno do omejitev. Najbolj problematično je na desnem bregu Save, v Kropi, Zgornjih Gorjah, Podhomu in Zasipu.«

• **Tehnik Škofja Loka:** »V Škofji Loki ni pomanjkanja, problemi so bili v Železnikih, kjer pa smo poskrbeli za dodatne vire z novimi 4 litri vode na sekundo. V Železnikih potrošnja še precej narašča, a do zapore še ni prišlo. Prav danes smo spustili iz Dražgoške nove vire, tako, da vodo črpamo iz vseh možnih črpališč.«

• **Komunala Tržič:** »Preskrba je za zdaj še normalna, če pa bo vode manj, se bo najprej poznalo v Bistrici, kjer bomo letos začeli z razširjanju vodovoda. Potrošnja je iz leta v leto večja, dedičina omrežja pa slabla. Če v treh letih ne bo novih zmogljivosti, bo preskrba zares kritična.«

Voda povsod še teče, a domala povsod se tudi bojijo, da bi se ob nadaljevanju suše rezervoarji prehitro izpraznili. Zato bi bilo prav, da se zavedamo, da se iz gorenjskih izvirov voda nateka počasi in da je vsaj zdaj ne trošimo nesmiselno.

D. Sedej

Tržič — Občinski praznik, 5. avgust so Tržičani izpolnili z nizom predmetov. Rdeča nit, ki jih je povezovala, je predstavljalo sklenitev poobratenja z občino Ludbreg na Hrvatskem. Rodilo se je iz gospodarskega sodelovanja med tovarnami obutve Budućnost in Peko ter pre raslo v močne vezi, ki se pletejo na vseh področjih. Bratstvo so predstavniki obeh občin simbolično potrdili s posaditvijo drevesa pri domu Petra Uzaria v Bistrici ter s slovenskim podpisom listine o pobiranju na svečani seji skupščine občine Tržič v Cankarjevem domu. Listino sta podpisala Milan Ogris in Josip Kosir, ki bosta dejanje ponovila 3. oktobra, ko bo praznovala ludbreška občina. Gostje so ob tej priliki pripravili bogat kulturni program, še prej pa so v paviljonu NÖB odprli razstavo slikarskih in ročnih del ter zgodovinskih in etnografskih značilnosti občine Ludbreg. — Foto: H. Jelovčan

Cene prinesle več

Poslovni rezultati gorenjskega gospodarstva v prvem polletju so ugodni, vendar je visok celotni prihodek predvsem posledica visokih cen — Slaba oskrba s surovinami ima za posledico stagnacijo proizvodnje — Obseg proizvodnje se je zmanjšal v gradbeništvu in v trgovini — Osebni dohodki v okviru resolucijskih določil — Akumulacija veliko večja

Finančni rezultati poslovanja gospodarstva so po oceni, ki jo je na podlagi podatkov o prejemkih in izdatkih uporabnikov družbenih sredstev pripravila SDK Kranj, celo nekoliko boljši kot so bili v tromeščju. Vendar so pretežno posledica izredno dinamične rasti cen surovin in repromaterialov na eni in cen izdelkov na drugi, manj pa rezultat produktivnosti dela. Celotni prihodek se je povečal med 42 in 44 odstotki, porabljeni sredstva za 43 do 45, dohodek pa med 36 in 40 odstotki.

Za prvo polletje je bila značilna slaba oskrba, predvsem industrije z domaćimi in uvoženimi surovinami ter reproduksijskimi materiali. Zato jih delovne organizacije kupujejo tedaj, ko jih lahko dobe, čeprav po višji ceni, uvažajo pa jih tedaj, ko imajo na razpolago devize. Posledica takšnih razmer so preveliki in neracionalni nakupi, večanje stroškov in slabšanje produktivnosti. Pomanjkanje surovin sicer ni povzročilo večjih zastojev v industriji, vendar pa so se morali v temeljnih organizacijah stalno prilagajati razpoložljivim surovinam in menjati proizvodne programe ter organizacijo dela. To je tudi glavni vzrok za stagnacijo proizvodnje in produktivnosti

dela ter hkratnega povečevanja zalog nedokončane proizvodnje. Vse to je povzročilo tudi naglo rast stroškov proizvodnje in padanje dohodka v primerjavi s celotnim prihodom.

V letošnjem prvem polletju se je manj kot lani v enakem času naredilo predvsem v gradbeništvu. Investicijska dejavnost se zmanjšuje, kar ima za posledico manjše povpraševanje po gradbenih delih. Tudi v trgovini se je obseg poslovanja relativno zniževal deloma zaradi slabše založnosti trgovine, predvsem pa zaradi manjšega povpraševanja, ki je posledica upadajočih realnih osebnih dohodkov.

Masa izplačanih čistih osebnih dohodkov se je v prvem letošnjem polletju v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečala za 28 odstotkov. Iz tega je pričakovati, da tudi razpojeni osebni dohodki niso rasli bistveno hitreje in so v skladu z resolucijskimi določili in določili družbenega dogovora o ureševanju družbene usmeritve razpolaganja dohodka v letu 1981. Sredstva za akumulacijo so rasla bistveno hitreje od rasti dohodka in so v primerjavi z lanskim prvim polletjem večja za dobrih 60 odstotkov.

L. Bogataj

V SREDIŠCU POZORNOSTI

Stabilizacijsko v vseh okoljih

Z novimi petimi zakoni, ki jih je slovenska skupščina sprejela po hitrem postopku, naj bi v prihodnje omejili naložbe, več storili za pospeševanje izvoza, kmetijske proizvodnje in za nujno preusmeritev slovenskega gospodarstva.

Pet novih zakonov je bilo nujnih, kajti industrijsko proizvodnjo smo v sedmih mesecih povečali le za borih 1,8 odstotka, vrtoglavlo in preko vseh razumnih meja so naraščale cene, še bolj pa so bile v porastu prošnje za soglasja k višjim cenam. Kljub vsem priporočilom in kljub opozorilom za stabilizacijsko obnašanje, smo letos začeli graditi okoli 600 novih objektov, ki pa večinoma niso taki, da bi nam zagotovili več hrane, večji izvoz, obenem pa še prav pretirano slonijo na kreditih. Pod plani so bila tudi naša izvozna prizadevanja, naša konkurenčnost je upadla predvsem na konvertibilnem tržišču.

Vendar pa ostre omejitve ne smejo in ne morejo biti dolgoročne, saj boja za stabilizacijo ne moremo dobiti zgolj z zakonskim omejevanjem. V vseh delovnih in življenjskih okoljih naj bi temeljito pretehtali vzroke slabših gospodarskih rezultatov, temeljito spregovorili o možnostih izvoza, dvakrat obrnilni vsak dinar za novo naložbo. Več kot očitno je tudi, da so bila marsikje prizadevanja za združevanje dela in sredstev zgolj prizadevanja na papirju in lepe besede, saj so temeljne in delovne organizacije še vedno preveč za tovarniškimi ograjami in tako slabijo reproducijo verigo kot ne nazadnje vso gospodarsko politiko. Vrednost jugoslovenskih naložb naj bi bila že kar astronomsko visokih 1320 milijard dinarjev ali še več in mnoge med njimi so ekonomsko hudo vprašljive. Vendar pa za zgrešene naložbe še nič ne odgovarjal; pri tem pa bi morale imeti ostre in trdne kriterije predvsem banke, ki naj bi kreditno spodbujale dobre gospodarje.

Pred vsem gospodarstvom, pred vsem združenim delom ni lahko obdobje, kajti omejitveni ukrepi bodo prizadeli vse. Proizvodnjo je treba dvigniti, popraviti strukturne nesorazmerja, zajeziti inflacijo in omiliti visok zunanjetrgovinski primanjkljaj, obenem pa v družbenih dejavnostih spraviti porabo le na najnajnejše. Treba si je priznati, da smo do zdaj preveč razmetavali in se preveč brezbrinjno obnašali ter hlepeli po nečem, česar si plačilno nikakor nismo bili sposobni privoščiti. Zakoni in ukrepi so nujna posledica, obenem pa za sleherno delovno okolje še kako stvarno opozorilo, da si bo treba stabilizacijo na vseh področjih vzeti za vsakdanji delovni imperativ.

D. Sedaj

Zasip — Ob prazniku skupščine občine Radovljica so v Zasipu odprli nov gasilski dom. Zgradili so ga s prostovoljnimi delom krajanov in gasilcev, ki so prostavili 75-letnico Gasilskega društva Zasip. Obenem so prebivalci Zasipa praznovali tudi svoj krajevni praznik.

— Foto: D. Sedej

31. gorenjski sejem kranj 14.-24.8.'81

- velik izbor blaga široke potrošnje po nižjih cenah
- kmetijska mehanizacija
- bogat zabavni večerni program
- gostinske specialitete
- specialitete na žaru
- ribje specialitete

Manj dima nad Jesenicami

V jeseniški Železarni bodo začeli montirati novo odpraševalno napravo — Naložba bo veljala okoli 160 milijonov dinarjev — Skrb za čistejše okolje

Jesenice — V jeseniški Železarni so te dni začeli z rekonstrukcijo strehe jeklarne, da bodo pripravili vse potrebno za priklop odpraševalne naprave. V jeklarni bodo morali namestiti odsesevalne cevi in nape, skozi katere bodo potegnili prah. Streha je prešibka in jo je zato treba nadomestiti z novo, močnejšo, pod njo pa namestiti odpraševalne nape. Na vrhu strehe bo tako cevod, skozi katerega se bo vlekel prah iz jeklarne v napravo za odpraševanje.

Prav zdaj poteka rekonstrukcija strehe, zato so v jeseniški Železarni morali ustaviti elektropeči, ker drugače obnova ni možna. Predvidajo, da bodo delali mesec dni, potem pa lahko spet začeli z obratovanjem elektropeči. Po planu predvidevajo, da bodo proizvedli zaradi nujne rekonstrukcije in namestitve odpraševalne naprave za 15.000 ton jekla manj, primanjkljaj pa bodo nadomestili z nakupom na jugoslovanskem tržišču in z nakupom v tujini. V vsakem primeru pa pričakujejo težave septembra in oktobra, problem pa ne bo v količini jekla, temveč v njegovi kvaliteti. Nabavljeni jeklo je vedno slabše kvalitete kot jeseniško, domače. Vendar so ta izpad pri planu že upoštevali in bodo primerno ukrepli.

Odpraševalno napravo naj bi namestili čez dva meseca, potem pa jo čakajo še testi in bo tako začela obratovati predvidoma oktobra letos. Naložba izhaja še iz prejšnjega srednjoročnega obdobja in bi jo morali uresničevati leta 1979. Toda jeseniški železarji so naleteli na veliko težav, predvsem pri uvozih dovoljenjih in kreditih. Prvotno so naložbo ocenili na 105 milijonov dinarjev, zdaj pa bo veljala 160 milijonov dinarjev.

Zastoj je podražil naložbo, vendar sami niso imeli na to nobenega vpliva. Pojavljali so se problemi z domačimi dobavitelji opreme in konstrukcij, saj so poskušali dobiti čimveč opreme na domačem tržišču. Odpraševalna naprava je izdelek ameriške firme AIR Filter Corporation, Metalna Maribor je izdelala konstrukcijo in bo opravila montažo, sodelovali pa bosta Gradbeno podjetje Gradbinec in IMP z instrumenti in trafo postajo ter drugi.

Odpraševalna naprava je v zadnjih letih ena največjih tovrstnih naložb jeseniške Železарne. V skribi za čistejše okolje so pred leti najprej na Javorniku ustavili plinske generatorje, lani in letos so proizvodnjo priključili na zemeljski plin in je s tem odpadlo onesnaževanje z mazu-

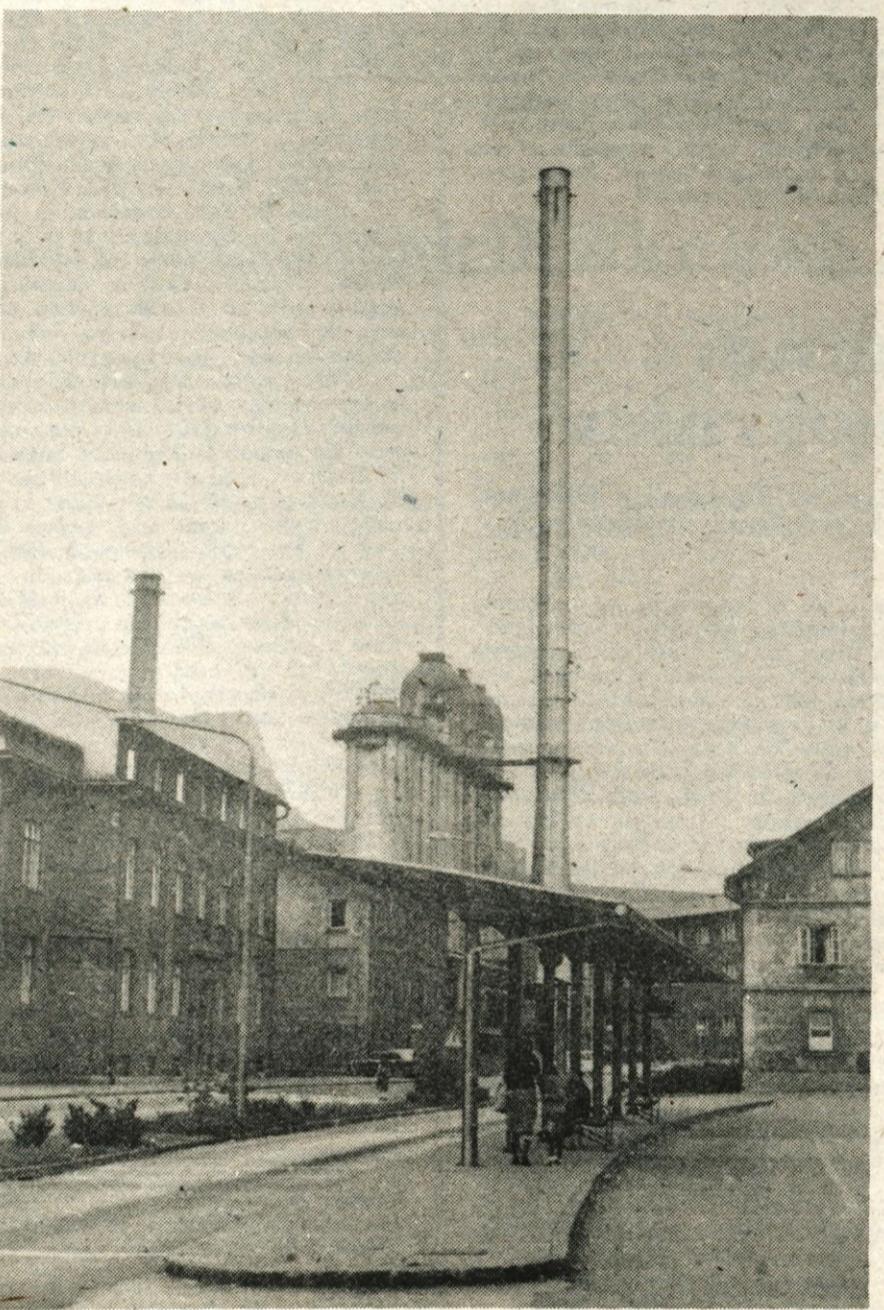
tom, zadnja odpraševalna naprava pa bo odpravila prah in dim iz elektropeči. In nadaljnji ukrepi za to, da bi bile Jesenice čiste?

V Železarni pravijo, da bo z novo odpraševalno napravo, ki jo montirajo zdaj, za 60 odstotkov manj prahu nad Jesenicami in okolico, ostane pa jima še odprava prahu iz

martinarne, odkoder prihaja 40 odstotkov prahu in dima. Okolje bo torej čistejše tedaj, ko bo začela obratovati nova elektrojeklarna na Koroški Beli. S tem so jeseniški železarji odpravili večje onesnaževanje.

Skrb jeseniške Železarni in njena prizadevanja za čistejše Jesenice se torej povsem konkretno uresničujejo zdaj, ko začenjajo z montažo nove, velike in sodobne odpraševalne naprave.

D. Sedej

Z novo odpraševalno napravo, ki bo veljala jeseniško Železarno kar 160 milijonov dinarjev, bo za 60 odstotkov manj prahu nad Jesenicami in okolico. Z izgradnjo nove elektrojeklarse prahu sploh ne bo, saj potem tudi martinarne ne bo več onesnaževala ozračja. — Foto: D. Sedej

NA DELOVNEM MESTU

Bernarda Ptiček, prodajalka

Tesne police knjigarnne

Vsi statistični podatki, naj bodo še tako dvomljivi, kažejo, da smo Slovenci dokaj slabi kupci v naših knjigarnah. Malo beremo ali sploh ne beremo domače ali tujne literature, še manj naslikala, da bi knjige kupovali.

Izgovorov imamo več, najraje pa rečemo, da so knjige predrage za žep in družinski proračun. Res je, da so drage in morda predrage, vendar bi kdaj pakdaj vendarle lahko namenii kakšen dinar za dobro knjigo. Miselnosti seveda ne bomo spremenili, še posebej ne, ker današnja potrošniška družba terja tudi takšen davek, prav počasi pa bi si vendarle lahko tudi prizadevali, da bi knjigo poskušali približati bralcu.

A ko se ozremo po gorenjskih knjigarnah, naletimo domala povsod na dokaj borno in skromno izbiro v dokaj slabih in temnih knjigarniških prostorih. Nobenega dvoma ni, da smo si zgradili lepe trgovine, kioske, mesarije, pri tem pa nam še malo ni bilo mar, da bi v zadnjih letih razširili police knjigarn. Pravzaprav je tudi pomembno, da kupci izbirajo po pestrejši ponudbi, da se v knjigarnah dobro počutijo, da prodajalke znajo in so pripravljene svestovati.

Med gorenjskimi knjigarnami, ki skoraj ne zaslubi ime knjigarna, je tudi blejska poleg tržnice. Stiska se v stari stanovanjski stavbi, komaj vidna je, z izobeseno vitrino knjižnih novosti na prednji steni.

»Naša prodajalna je prodajalna Državne založbe in je edina na Bledu in v okolici,« pravi prodajalka Bernarda Ptiček, ki je že deset let zaposlena. »Dejali so nam, pred sedmimi leti, da smo v tej stavbi le zanesno, a smo kar ostali. Potem ni bilo nobenih možnosti več, da bi se preselili v boljše prostore, kjer bi bili »delovni

pogoji boljši, kupci pa tudi bolj zadovoljni. Vsekakor je knjigarna za Bled kot turistični kraj ali samo za blejske prebivalce občutno premajhna in bi potrebovali novo.«

Domačini kupujejo tu večno knjige le za priložnostna darila. Na policah so knjižne novosti Državne založbe in tudi Mladinske knjige, tako dela za mlade, najmlajše in starejše, a ker je le nekaj polic v kotu, potem kaj večje izbire ne more biti. Če tuji zaidejo k nam, potem nas je včasih kar sram takšne prodajalne.

V zadnjem času povprašujejo predvsem po Beblerjevi knjigi Čez drn in strn, prav tako precej turističnih vodičev in avtokart Slovenije. Želimo pa si predvsem, da bi izšlo več knjig kot je bila Slovenija v nemškem in angleškem jeziku. Prepričana sem, da bi takšni knjigi lahko veliko prodali tujcem, prav tako kot morda knjiga Zakladi Slovenije, če bi bila tiskana tudi v tujih jezikih.

Ljubljana v šestih jezikih se izredno dobro prodaja, vendar bi gostje in kupci na Bledu vendarle raje kupili knjige lepot in znamenitosti kraja in okolice, kjer letujejo.

Drugače pa sem na delovnem mestu zadovoljna, rada delam z ljudmi in svetujem, kadar le lahko. Skupaj s sodelavkami pa bi bila še bolj zadovoljna, ko bi delale v vsaj malo boljših prodajnih prostorih kjer koli na Bledu ali v okolici.«

D. Sedej

Za devize manj kot lani

Celotni prihodek skoraj za polovico večji kot lansko prvoletje, dohodek le za slabih 29 odstotkov — Več za amortizacijo nad predpisano stopnjo — Realni osebni dohodek padajo — Na konvertibilno področje prodanih za 6 odstotkov manj izdelkov, na kliring dvainpolkrat več — Slab oskrba s surovinami

ŠKOFJELSKA LOKA — Za poslovanje gospodarskih delovnih organizacij v letošnjem prvem polletju je tudi za škofjeloško občino značilna stagnacija proizvodnje, nesorazmerje med izvezom in uvozom po področjih, visoke cene in slaba oskrba s surovinami, repromateriali in energijo. Visok celotni prihodek kaže predvsem na povečanje cen izdelkov, dosti nižji dohodek pa na izreden porast stroškov, ki jim botrujejo visoke cene repromateriala s surovinami.

Celotni dohodek je v 24 škofjeloških delovnih organizacijah, ki predstavljajo po vrednosti proizvodnje 95 odstotkov gospodarstva občine, letos porast za 47,5 odstotka, dohodek pa le za slabih 29 odstotkov. Rast čistega dohodka je za 4,2 odstotka nižja kot rasti dohodka, kar pomeni, da so zakonske in pogodbene obveznosti naraščale hitreje kot dohodek, oziroma družbeni proizvod.

Hkrati velja poudariti, da se v večini delovnih kolektivov zavedajo resnosti gospodarskih razmer in kar največ sredstev namenjajo za amortizacijo nad predpisano stopnjo, ker je obvezna amortizacija praktično že izgubila na pomenu. Prav tako v večini organizacij združenega dela namenjajo vedno več sredstev za hitrejšo rast poslovnega skladu. Realni osebni dohodek kljub umirjanju cen v zadnjih mesecih še vedno pada, zato bi kazalo analizirati razmerja v razporejanju dohodka in jih v drugem polletju prilagoditi določilom dogovora o družbeni usmeritvi dohodka v letošnjem letu. Posebno pozornost velja nameniti nagrajevanju delavcev v neposredni proizvodnji, kar je pogoj za produktivnejše delo.

Ceprav so izvoz v škofjeloški občini bolj povečali kot uvoz in izboljšali pokritje, z doseženim ne morejo biti zadovoljni. Povečal se je predvsem izvoz na kliničko področje in to kar v dvainpolkrat, upadel pa je izvoz na konvertibilni trg in je za dobre 6 odstotkov manjši kot lani v enakem času. Izvoz v delžev v razvoju je bil letos kar za polovico manjši kot lani. Hkrati pa je bilo iz konvertibilnega področja uvoženega za 19,7 odstotka več.

Poprečno število zaposlenih se je na podlagi vključenih ur znižalo, temu nasprotno se je povečalo nadurno delo. Deloma je to posledica zmanjšanja zaposlenih in izostankov z dela, kar je bilo treba nadomestiti z nadurnim delom, deloma pa je takšno stanje posledica slabe oskrbe s surovinami in repromateriali, ki je povzročala zastoje v proizvodnji in je bilo izpade treba nadomestiti v podaljšanem delovnem času. Sicer pa delovne organizacije zelo malo zaposlujejo, kar bo imelo za posledico probleme okoli zaposlitve mlade generacije, ki prihaja iz šol.

Investicije so v letošnjem prvem polletju zelo upadle in trenutno škofjeloško gospodarstvo vlagajo v razširjeno reprodukcijo približno 300 milijonov dinarjev, kar ob skoraj 7 milijardah celotnega prihodka predstavlja le slabih 5 odstotkov. To je malo tudi, če se stejemo sredstva, ki jih delovne organizacije namenjajo za amortizacijo in poslovni sklad, ki naj bi na podlagi ocene polletnih rezultatov, konec leta znašala okoli 1,5 milijard dinarjev.

L. Bogataj

Tudi gorenjska polja so žitorodna

Visok hektarski pridelek pšenice in drugih žit na poljih Kmetijsko-živilskega kombinata Kranj — Zlato polje upravičilo svojimenito ime: vsak hektar je dal 53 metrskih stotov — Ustreza izbiro semen, primerni agrotehnični ukrepi in zadostna količina gnojil (kljub kroničnemu pomanjkanju) so glavni razlogi pridelovalčevega dosežka — Izkušnje tudi za zasedljivo kmetovalce

Kranj — Letošnja kmetijska letina dobro kaže. Vsaj tako je mogoče zaključiti po prvih pridelkih v skladisih zasebnih in družbenih kmetovalcev na Gorenjskem. S krompirjem — podatki so zaenkrat zbrani le za zgodnje vrste — se lahko oboji pohvalijo: debel je in veliko ga je. V Kmetijsko-živilskem kombinatu Kranj, kjer so ga letos posadili na 150 hektarjih, pričakujejo za sedemnajst odstotkov višji pridelek kot lani. Tako sodijo po privedenem izkopavanju na Sorškem polju.

Dobro in bolje kot leta nazaj je na poljih v kranjski občini obrodila pšenica, četudi so področje zaradi predalpskih vremenskih značilnosti ne velja za izrazito žitorodno. Presestljivo ugodni so rezultati, s katerimi so nam postregli v temeljni organizaciji Kmetijstvo KŽK Kranj. Z žiti so posejali 430 hektarjev površin, torej več kot eno tretjino celotnih polj, ki jih obdelujejo. Na njih naj bi pridelali preko 1950 ton žita, od tega 510 ton pšenice, ostalo pa rž in ječmen. Pšenica gre s polj neposredno v Žitova skladišča, ječmen bodo odkupile slovenske pivovarne, rž oziroma rčene rožičke pa ljubljanski Lek.

Bolj kot podatki o količini pridelane žita so pomembne številke o hektarskem donosu, ki je na poljih kranjskega Kmetijsko-živilskega kombinata naj bo tudi vzpostavljen zasebnim kmetovalcem, kjer kmetarski donosi še niso tako obilni, njih so rezerve še precejšnje in družbeni pomoči in razumevanju kaže v prihodnosti izkoristiti. Ne pa tega razumeti kot rivalstvo v družbenim in zasebnim sektorjem, osrednji morajo biti naši družbeni cilji, jasno in nedvoumno zapisani v srednjoročnih načrtih načrtih razvoja kmetijske dejavnosti in prehrambene industrije, površinsko okrnjenem slovenskem polju pridelati več in boljši.

C. Zaplotnik

Loški grad kliče po obnovi

Loški muzej je koncem lanskega leta dobil novega ravnatelja. Dosej je prevzel Janez Erjavec iz Skofje Loke. Predstavljamo ga skozi pogovor o delu muzeja, o načrtih in težavah desetčlanskega delovnega kolektiva, ki komajuje na loškem gradu.

Dosej se s kulturo poklicno niste ukvarjali, kako to, da ste se vločili za delo v muzeju?

*Svoj čas sem zbiral starine, veliko hodil po terenu, ljude so stvarzvrli, propadale so in večkrat kaj načel. Zanimal me je izvor starost teh predmetov in v stikih

Andrejem Pavlovecem sem se sodeloval s problematiko kulturne dejavnosti. Zbiranje predmetov, posebej

pravji konjiček. Skozi sestanke razgovore v muzejskem društvu je raslo moje zanimanje za zgodovino nasplah. Čutil sem, da bom lekaj lahko naredil, ne toliko po strokovni plati, kot pri reševanju organizacijsko gospodarskih vprašanj, da se na Loškem ohrani čim več stvari, da se postavijo na ogled

judem. Skratka, pri vodenju politike do tega dela. V Škofji Loki je bila prisotna tudi splošna ocena, da po praznovanju tisočletnice zelo neko kulturno mrvilo, da je zgodovina glede na bogato preteklost celotnega območja, tudi oben dolin, premalo prisoten med ljudmi. Kemu naj bi prispevala obogativitev obstoječih zbirk, posodobitev razstavnih prostorov in opreme ter seveda dopolnitve s postavljivijo novih zbirk, za katere je gradivo shranjeno v depohi. Tako je zelo skromna zbirka o zgodovini samega mesta, postavljena ni arheološka zbirka, čeprav je gradiva velika, skromna je zbirka o NOB, praktično neobdelana povojni razvoj.

Kakšne so možnosti obogativitve?

*Največji problem je seveda denar. Trenutno lahko pokrivamo le neštevne dohodke in tekoče materialne stroške, za strokovno dejavnost ter denarja ni. Tudi letos je kulturna skupnost zelo oklestila finančni trikrat, trikrat smo ga popravljali in skupaj z nekatere bistvene postavljali odkup predmetov, ureditev in izdelavo zbirk. Tako ne bo moč skupaj z dveh novih etnografskih zbirk »Mali loški kruhek« in »Umet-

no cvetje na Loškem«. Prav tako ne bo moč postaviti arheološke zbirke. Izdelan je program nove postavitve NOB razstave in gradivo je pripravljeno. Zanjo potrebujemo 2,6 milijona dinarjev, dosej smo dobili le 700 tisoč dinarjev, kar zadošča le za nakup vitrin. Ni pa denarja za ureditev prostora, za preslikavo dokumentov, za zaščito predmetov v zbirki. Če se ga bo vendarle kaj nateklo, bodo začeli urejati prostor, vitrine so že naročene.*

Vse se torej vrati okrog denarja. V tem pogledu je brez dvoma že bolj zapleteno vprašanje vzdrževanja in obnove grajskega palačoplašča?

To je seveda najtežje rešljivo vprašanje, saj je povezano z znanimi sredstvi. Na prvi pogled morda poslopije svojega slabega stanja ne kaže. Toda praktično od leta 1893 ni bilo deležno večjih popravil. Po vojni so bili v gradu zapori in skrbeli so v glavnem le za tekoča vzdrževalna dela. V šestdesetih letih je bil prenovljen jugovzhodni del gradu, kjer so uredili galerijo. Drugih večjih prenov ni bilo, delno je bilo obnovljeno le žlebovje na strehi. Kako je danes? Vsi potresi so pustili manjše posledice, razpoke, skozi katere zamaka. Namočeno zunanje zidovje povzroča sesedanje nosilnih elementov, ki ga lahko opazimo v prostorih, kjer so postavljene zbirke. Zamenjati bi bilo treba tudi podove v razstavnih prostorih. Predvsem pa po obnovi kliče ostrešje, ki je na nekaterih delih povsem dotrajano. Če strehe ne bomo popravili, se ob večjem snegu lahko poruši.«

Kako je z načrti prenove gradu?

»V program revitalizacije starega škofjeloškega mesta je vključen kot poseben projekt tudi grad. Trenutno so izdelane vse izmere, v izdelavi je študija o namembnosti prostora, ki bo dobra osnova za izdelavo načrta prenov. Dogovorili smo se za dolgoročen program obnove celotnega območja gradu, poslopija, dvorišča in nazadnje tudi grajskega vrta z obzidjem. Program za obdobje desetih, petnajstih let. Vprašanje so seveda sredstva, saj bo treba zagotoviti dve tri milijarde dinarjev. V progra-

mu je tudi ureditev obrambnega sistema pred stolpom, ki je bilo porušeno.«

Lani je znani slikar in grafik France Mihelič izrazil željo, da svoja najboljša dela podari škofjeloškemu mestu, ob nedavnih filateličnih razstavah smo slišali pobudo o osnovanju osrednjega filateličnega muzeja v Škofji Loki. Če se ga bo vendarle kaj nateklo, bodo začeli urejati prostor, vitrine so že naročene.*

*Gradu seveda ni moč razširiti z novogradnjami. Glede Miheličeve galerije je najprej padla ideja, da se uredi v galeriji. Toda s tem bi Škofja Loka izgubila ne le likovno galerijo za občasne razstave, temveč tudi prireditveni prostor, ki jih v mestu ni. Zato bomo skušali pridobiti stavbo v Klobovsovici ulici, s čimer se bo muzej približal mestnemu jedru. V njej bi uredili Miheličevu galerijo, galerijo Šubicev, v njej bi lahko dobil prostor filatelični muzej, pa stalna zbirka Male Groharjeve slikarske kolonije, saj je v štirinajstih letih nastalo veliko odličnih otroških likovnih del, ki bi jih lahko pokazali javnosti.«

Združenje obrtnikov Škofja Loka je lani prevzelo pokroviteljstvo na cehovsko zbirko. Potreševanja denarnih zadreg je prav gotovo tudi povezovanje z delovnimi organizacijami?

»Vsekakor je to možnost pridobitev namenskih sredstev. Združenje obrtnikov letno prispeva 46 tisoč dinarjev za nakup ustreznih opreme, nakup in stroške zaščite predmetov v cehovski zbirki. Možnosti takšnega povezovanja je seveda veliko, pogovarjam se z Termiko, Gorenjsko predilnicico, Šeširjem, Peksom. S Šeširjem o zbirki klobučarstva, z Gorenjsko predilnicico o tkalski in platnarski zbirki, s Peksom o prezemu pokroviteljstva nad etnografskim zbirkama Loški kruhek in Umetno cvetje. Dogovorjam se tudi o postavljavi občasnih razstav v tovarniških prostorih, o sodelovanju, ki je bilo svoj čas že živo. Povezujemo se tudi s šolami, ki v muzeju pripravljajo učne ure pouka zgodovine. Učitelji razlagajo teme lahko dopolnijo s predstavljivo predmetov.«

M. Volčjak

Mirna Pavlovec in Zdenko Huzjan v Mestni hiši

Pogljobljenost izraza

Kadar si ogledujemo krajine in tihotitja Mirne Pavlovec, jih ne ocenjujemo kot bolj ali manj uspele posnetke naravne resničnosti, temveč prodvsem kot izraz avtoričnih rangibnih likovnih iskanj in želje po poglobljenosti slikarske govorice. Bolj očitno kot pri marsikatorju drugem ustvarjalcu se v slikarkinih platah zrcali notranja podoba umetnika, njegov pogled na svet in njegova moč in sposobnost oddavanja na njegove spremenljivosti. Temu namenu se mora ukiniti kompozicija, oblikovanje prostora v sliki in te posebej barva, pogosto temna in ubita, le malokrat odprtva tokovom luti. Morda so za doseganje opus Mirne Pavlovec najbolj značilna tihotitja, tista z vrtnicami in druga. Prostor, zastrž z zaveso barvnih lis, komaj daje vani in rožam dovolj prostora za skromno bivanje. Ta oblikovni in prostorski minimum prenaša slikarka tudi v krajino, ki se razvija ob pomoči malo členjenih barvnih mas v globino. Podobno kot pri tihotitjih slikarka tudi v krajini v vedno večji meri omejuje število prostorskih pasov. Pred nami kot na primer na sliki, ki visi v loškem muzeju, se naenkrat kot zdvigne temni hrbot gore ali skalnatna stena kot bi hotela zapreti še zadnjo režo svetlega pasu obzora. Slika postaja znanilec časa, utesnjenega človekovega bivanja, vidno znamenje pokopanih misli in teško izgovorljivih besed.

Razstava Mirne Pavlovec v malo galeriji Mestne hiše v Kranju je avtorična prva samostojna predstavitev. V likovnem in vsebinskem pogledu nam daje več kot bi mogli od mlade začetnice pričakovati. Skromnost in samokritičnost pri presojanju lastnega ustvarjalnega dela nam zagotavlja, da bo uspešen prvega nastopa vodila slikarko k novim likovnim dosegom.

Razstava del akademskega slikarja Zdenka Huzjana je letošnja tretja predstavitev umetnika v slovenskem prostoru. Po razstavi v Celju in v Ljubljani se srečujemo s slikarjevimi deli tudi v Kranju. Raziska je le v tem, da je bil v razstavni aranžirni pot pritegnjen tudi arhitekturni ambient – stebrična dvorana v Mestni hiši – kot pomemben dejavnik pri učinkovanju eksponatov v prostoru.

Predmet Huzjanovega slikarstva je figura, predvsem človeško telo. Toda Huzjanov človek je zdaleč ni anatomske verne podoba človeškega telesa, prej njegova senca kot otipljiva pojavnost. Kljub temu je Huzjanov človek živo, polnokrvno bitje, morda bolj resnično od tistega, ki je odet v konvencionalno lupino.

Huzjanova krvaveča, odprta telesa so navznoter obrnjena podoba človeka, prežetega z bolečino in obupom, s strastmi in odpovedjo. Komaj kateri med slovenskimi figuralki se je v tega zaničevanega in hkrati poveličanega človeka pogobil v toliki meri kot Zdenko Huzjan. Huzjanov razvojeni človek si v istem hipu nadeva različne podobe – mrtvo in živo, speto in budno, umikajočo se in agresivno, obtožjujočo in odpuščajočo, predvsem pa bolj dojemljivo od vseh tako imenovanih »vernih upodobitev.«

V neuglajenem arhitekturnem okolu gotske dvorane je Huzjanova podoba človeka bolj resnična kod kdajkoli, njegov obraz se zdi bolj spremenjen in njegovo telo se še bolj kruto zarezuje v prostor in hkrati tudi v nas, ki naj bi ga sprejeli medse!

Cene Avguštin

Koroško Mladje bo le izhajalo

Ni dolgo tega, ko smo pisali, da je koroško Mladje prenehalo izhajati in navedli razloge, ki jih je v posebni številki napisal urednik Florjan Lipuš. Pred dnevi pa je Sindok iz Celovca v izjavi za tisk sporočil, da so se koncem junija zbrali nekateri sodelavci Mladja in ustanovili interesno skupnost za nadaljnje izhajanje revije.

Interesna skupnost si je zastavila cilj, da preskrbi finančna sredstva, ki so dolgoročno potrebna za redno izhajanje revije ter da do ureditve tega vprašanja začasno prevzame njeno četrtno izdajanje. Interesna skupnost, v kateri je osem sodelavcev Mladja, njen govornik pa je Janni Oswald, je pozvala koroško deželno vlado, da sledi temu zgledu.

venske organizacije na Koroškem, vse za kulturno politiko odgovorne javne ustanove v Avstriji in Sloveniji, da zagotovijo Mladju za redno izhajanje potrebna gmotna sredstva. Prihodnjo številko so kljub dolgom že dali v tisk in bo izšla sredi avgusta. Za začasnega urednika in administratorja za prihodnji dve številki je interesna skupnost izbrala Janka Messnerja.

V nemškem sporočilu za javnost pa je interesna skupnost sporočila, da je avstrijski zvezni minister za pouk in umetnost Fred Sinowatz že obljubil letno podporo 50.000 šilingov ter pozvala koroško deželno vlado, da

Mednarodna razstava otroških exlibrisov

Otroški ekslibris je posebnost društva Ex Libris Sloveniae, edinega tovrstnega društva v Jugoslaviji in enega največjih in najdelavnjejših v svetu. Leta 1974 je društvo skupaj z revijo Pionir pripravilo takšno akcijo v Sloveniji. Odmeden je bil velik in pripravili so veliko razstavo otroških ekslibrisov. Ogledali so si jo tudi udeleženci mednarodnega ekslibrističnega kongresa, ki je tedaj potekal na Bledu. Za številne tuje ekslibriste je bila pravo odkritje, kaj na tem področju zmorejo otroci s svojo pridnostjo in znanjem. Leta 1978 so pripravili podobno akcijo v jugoslovanskem merilu. K organizaciji so pritegnili tudi Osnovno šolo Komenda Moste, kjer so že pred tem gojili malo grafiko, ki pa se posebej ekslibris. Tedaj je Osnovna šola Komenda Moste postala središče jugoslovenskega otroškega ekslibrisa.

Že na mednarodnem ekslibrističnem kongresu na Bledu so sklenili, naj društvo Ex Libris Sloveniae prirede v naslednjih letih mednarodno razstavo otroških ekslibrisov. Na plenumu mednarodne ekslibris organizacije leta 1980 v Linzu je slovensko društvo napovedovalo bližnji razpis za takšno razstavo in napoved je bila sprejeta z navdušenjem.

Tako so pred meseci pripravili razpis za izdelavo otroških ekslibrisov in ga poslali na številne šole doma in v tujini. Organizatorji

široko zasnovane akcije so društvo Ex Libris Sloveniae, Osnovna šola Komenda Moste in revija Pionir, pokrovitelj pa Skupščina občine Kamnik. Decembra bo akcija zaključena in tedaj bodo v Osnovni šoli v Mostah pri Komendi pokazali najboljše izdelke otrok. Izdali bodo tudi katalog prve tovrstne mednarodne razstave otroških ekslibrisov v svetu nasprotni. Pozneje bodo razstavo selili v razne kraje in razne delovne organizacije.

Te dni je potekel rok za pošiljanje ekslibrisov. Obseg je presestil celo največje optimiste. Doslej je prišlo okrog 2900 ekslibrisov. V akciji so deluje 100 šol, od tega 50 iz Slovenije, 28 iz drugih jugoslovenskih republik in 22 iz tujine. Poleg Jugoslavije so zastopane: Poljska, Sovjetska zveza, Čehoslovaška, Francija, Anglija, Italija, Zvezna republika Nemčija, Demokratična republika Nemčija in Avstrija.

Celotna akcija »otroški ekslibris« je resnično obsežna in mednarodno pomembna prizreditev. Pridelitevji so se obnašali kar se da stabilizacijo, saj so od Skupščine občine Kamnik, samoupravnih interesnih skupnosti in delovnih organizacij prosili pa tudi dobili relativno malo sredstev. S prostovoljnimi delom in s pomočjo otrok bodo akcijo izpeljali tako kot so jo načrtovali. Rajko Pavlovec

Pisateljica Berta Golob je v knjigi »Sovražim vas« zbrala prgišče pretresljivih črtic, s katerimi razkriva stisko mladih fantov in preddeklet, ki jih je življenje pahnilo pod streho vzgajališča v Predvoru.

Oli

Ine mu je Oliver, pravimo pa mu Oli. Droban je kot trlica. Da nisi ušel Dickensu izpod peresa? Ne, pravi, saj ga sploh ne poznam. Oli res nima nič opraviti s tujimi kraljestvi. Otrok naših krajev je, bele jubljane. Mama ga pride večkrat obiskat. Kadar ji piše, pozabi pismo najprej v kakem zvezku, potem ga morda celo zgubi. Tudi mamini poljubi počivajo med kvadrati in korenji. Nekoč je njen topli pozdrav obtičal v sloveničnih vajah.

Oli, take zmede kot si ti, še svoj živi dan nisem videla.«

Saj je tudi ne boste,« pravi Oliver in se smeji.

Nič grenkega ni na njem. Če bi mu dovolili, bi ponorel od veselja. Šoli so ga prikovali v drugo klop, v domu ga imajo ves čas pred očmi. Od norosti bi bil lahko že utonil, tak neugnanec je.

Oli, zdaj daj mirl, zavpije Janez iz zadnje klopi.

Bu, bu, tebe, misliš, se bom bal?«

Oli, boš videl!« mu grozi Vlado.

Kaj bom pa videl? Tebe vidim vsak dan.«

Deklica, ki ni iz doma, me pogleda in zdi se mi, da jo postaja strah. Ena tisti je, ki ji ni do prepričev. Šola je zanjo sveta stvar.

Olijem in s šolo je seveda vse drugače. Njegovih vragolij ni nikoli konca. Iz žepa mu gleda gumijasta vrvica, natanko taka, s kakršno pri nas ni dovoljeno pošiljati pozdravov po razredu.

Kaj pa je tisto tam, a, Oli?«

Kje? se dela nevednega v pogledu po tleh. »Kje? Daj no, Lojze, general, poberi tisti listek tam!«

Lojze je strašno pripravna žrtv. Oli ve, da se bo pripognil, medtem pa skril svoje bogastvo.

Sledi trenutek, ko se Lojzemu od užaljenosti povesijo ustanice v majhno podkrovje. Oli se pa smeji.

Tak je, da sploh ne zna biti žalosten. Ali pa ne mara, kdo ve? Dobro se spominjam, kdaj sem ga užilila. Planila sem z zlobnim jezikom po jem. Ni mi vrnili. V njegovem srcu je samo »dobrot«.

Ceste bodo morale počakati

Gorenjsko Cestno gospodarstvo ne bo v tem srednjoročnem obdobju zgradilo nobenega cestnega odseka, ki so ga načrtovali že za minulo srednjoročno obdobje in bi moral imeti prednost – »Uranska cesta, kranjska obvoznica in cesta proti Dražgošam«.

Kranj – Stalno se jezimo in godrnjamo nad slabimi cestami, ki jim po Gorenjski dan na dan merimo asfaltne in makadamske metre in kilometre. Razvoj gre z nezadržno naglico naprej na vseh področjih, za ceste, regionalne in magistralne ter lokalne pa se nam zdi kot da bi jih močno prehitel čas. Na nekaterih odsekih ostajajo v obupno slabem stanju in nikakor ni ne denarja in ne moči, da bi jih popravili ali zgradili nove.

V sedanjem stabilizacijskem času, ko so omejitveni ukrepi prizadeli prav vse in ko bo za naložbe bore malo denarja, bodo najbrž ceste še bolj ostajale v ozadju, tako njihovo vzdrževanje kot tudi novogradnja.

O problematiki cestnega omrežja, gradnji cest, cehah in vzdrževanju smo se pogovarjali z direktorjem Cestnega podjetja Kranj Antonom POLAJNARJEM.

Kakšne so gorenjske ceste in kaj novega v prihodnje lahko pričakujemo?

»Gorenjska je bila pred desetimi ali petnajstimi leti po stanju cestnega omrežja med prvimi v Sloveniji, daleč pred drugimi, a v zadnjih desetih letih se je podoba bistveno spremenila. Ostala območja so zgradila veliko novih cest in Gorenjska danes zaostaja. Morda se neverjetno sliši, a vendar je res: na Gorenjskem je še 100 kilometrov regionalnih cest makadamskih in če upoštevamo še povečan promet zadnjih let s kar štirimi mejnimi prehodi v Ratečah, na Podkorenju, Ljubljalu in na Ježerskem, naše ceste komaj že sprejemajo te prometne tokove. Stanje cest je ob vedno gostejšem prometu neustrezeno.«

Anton Polajnar

Ocenjujemo in bojimo se, da bo v naslednjem srednjoročnem obdobju hudo primanjkovalo denarja za ceste, da bodo tako leta 1985 ceste slabše kot danes. Promet nazadnje narašča in uničuje cestni asfalt, denarja pa ni. Letos smo za dragi zimski službo porabili veliko denarja. V prvem polletju letošnjega leta je šlo za vzdrževanje že 63 odstotkov planiranih sredstev.«

Katere ceste ali cestni odseki pa bodo vendarle v srednjoročnem obdobju dočakali otvoritev in katera dela bo treba bržkone preložiti še za pet let?

»V cestnem omrežju se bo zaradi majhnih sredstev le malo dogajalo. Veliko pridobitev ne le za kranjsko

občino, temveč za vse cestno gospodarstvo na Gorenjskem je nov savski most, ki je izjemnega pomena. Pričakujemo precejšen promet na območju Kranja, tako lokalni kot tudi tranzitni, ki se bo zdaj lahko preusmerjal preko mostu, s tem pa bo razbremenjeno mesto in mestna križišča.«

Drug pomemben objekt je »uranska« cesta, ki jo sofinancirata Rudnik urana in republiška skupnost za ceste. Zdaj bodo začeli asfaltirati odsek med Gabrkom in Visokim, ki ga delamo skupaj s SGP Primorje Ajdovščina. Pripravljamo se na začetek gradnje tretjega odseka med Visokim in Gorenjo vasjo. Če bomo s temi deli začeli, upamo, da bosta republiška skupnost za ceste in Rudnik urana zagotovila sredstva, da bi s cesto do Gorenje vasi končali. Če bi opravili ta dela, bi bila v treh etapah cesta med Zmincem in Gorenjo vasjo urejena do prihodnjega leta.«

Tretja akcija je akcija treh občin: radovljiske, ki je dala pobudo, kranjske in škofjeloške za gradnjo ceste med Jamnikom in Dražgošami. Te občine in republiška skupnost ter krajanji, ki prebivajo v teh naseljih bi zbrali toliko denarja, da bi bila cesta proti Dražgošam zgrajena do počastitve 40-letnice Dražgoške bitke januarja prihodnje leto. Letos se bo asfaltirana cesta precej približala Dražgošam.«

Zavedamo se, da bi vsa tista dela, ki so bila načrtovana v minulem srednjoročnem obdobju morala imeti prednost v naslednjih petih letih, a vsaj letos ne bo zgrajen nobeden od cestnih odsekov minulega plana. Vprašanje je, za koliko teh objektov bomo v prihodnje leto zagotovili potrebna sredstva. Gre predvsem za obvoznico Bled – Bohinjska Bela, za cesto Golnik – Kranj, cesto Kranj – Hotemaže, cesto Kranjska gora –

Martuljek in cesto do Ziri. To so zelo kritični cestni odseki in med njimi veliko takih, na katerih se zgodi precej težjih prometnih nesreč, za katere pa niso vedno krivi vozniki.«

Cesta dela so običajno silno draga, obenem pa se marsikje obnašamo tako, kot da nam za asfalt nikoli ni škoda denarja. V marsikateri krajevni skupnosti grade asfaltne ceste in dostope do vsake garaže in do vsake dravnice.

»V ceni asfalterskih del je čedalje manj tistega, na kar bi lahko pri Cestnem podjetju kakorkoli vplivali. Bitumen, kurično olje in nafta dosegajo v kvadratnem metru asfalta ceno in strošek, da je tistega, kar predstavljajo kamnitni agregati in naše delo pri proizvodnji in polaganju mešanic zelo malo. Mislimo, da so cene energije dosegle svoj vrh. Ob vsaki podražitvi nafta in naftnih

derivativ je cestno gospodarstvo vsakem primeru le izgubilo, ker sene hitreje naraščale kot dohodki.«

Mislim, da bo po sprejetju novega zakona o cestah v občinah začel prevladovati drugo mnenje o gradnji cest. Najbrž bo prevlada mnenje, da je treba najprej urediti regionalne ceste in šele nato lokalne. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so nekatere lokalne ceste v ulicah in jemnega pomena. Če pogledamo na cesto Orehek – Medvode, ki povezuje toliko naselij, a je v izredno slabem stanju. Res pa je, da so ponekod izjemnimi naporji uredili ceste, opravili zemeljska dela, a ob večkrat pozabili na prometno ustrezeno, na prometno varno cesto. Asfaltirane ceste morajo biti pravilnih dimenzijs, izvedbe, imet morajo ustrezno signalizacijo, ob bojne ograje morale bi biti skrateni opremljeni tako, da bi bile povsem prometno varne.« D. Sedej

Družinsko gnezdo Porovnetovih

Roke, ki delijo kruh in ljubezen

Marija in Ivan Porovne iz Poženika pri Cerkljah sta nedavno spravila svojih pet otrok h kruhu, njuna hiša pa že štiri leta nudi varno družinsko zavetje tudi malim brezdomcem, ki so prezgodaj ostali prepuščeni samim sebi.

V družini, iz katere izrašča Marija, je bilo osem domačih otrok, rejencev pa tudi ves čas polna hiša, še preden je bila reja sploh formalno – pravno uzakonjena. Clovečnost, ki jo je bila Marija prinesla v zakon in v svojo lastno, za današnje razmere kar številno družino, je rada porazdelila med kopico ptičkov brez gnezda. Že kar nekaj jih je v Poženiku dorasil soli. Tudi Jane je bil med njimi, še v plenici je kobacal, ko je prišel k hiši. Njegova mati, nastanjena v samskem domu, mu ni mogla nuditi pravega materinskega varstva. S tremi leti pa je odšel. Vsem je bilo težko. Roman je imel že šestnajst let, ko je prišel v družino. Marijini otroci so mu bili vrstniki, vendar se ni nikoli povsem navadil. Danes živi pri stricu.

DANILO IN KSENIJA

Daniilo in Ksenija Pungaršek sta pri Porovnetovih že štiri leta. Iz težkih življenjskih razmer – mati je bolna, oče pa brez dela – so njuni življenji presadili v čisto drugačno družinsko skupnost. Daniilo je danes četrtošolec. Zgodaj je odrasel in dojel, kako se je živiljenje poigralo z njim. Včasih je živahan in razposajen, včasih pa se samotarsko poglablja v resne zgodovinske knjige. Oče včasih pride, mama pa prav tako. Daniilo sanja, da bo pilot ali dirkalec, ko odraste. Ksenija, drugaščka, pa si je v svoji resnobni duši postavila realnejše cilje. Šivilja bo, vendar še ne kmalu, kajti zdaj se rada še igra in potepa. O pravih starših ji redko steče beseda: živiljenje, ki ga je sprejela, so Porevnetovi, njihova skrb in naklonjenost.

SIMONA IN LIDIJA

Obe, triletna Simona in enoletna Lidiya Šumi, sta prišli k hiši že zamlada. Starši so ju zapustili, čeprav se ju formano nočijo odreči. Deklici sta Ivanovi ljubljenki, pravzaprav miljenki vse družine. A nista razvajeni, redko jokata, imata pa prav vse, kar morejo starši nuditi otrokomoma njunih let. Porovnetova si natihoma želite, da bi otroka za vselej ostala v družini. Deklici pa, ko bi bili večji, bi se brzkonč tudi oddolčili za krušne starše, ki jima izdatno rezeta kruh in ljubezen.

POROVNETOVA PESTUJETA

»Oroke imava rada, ves čas sva bila vajena njihove družbe, pa je postal kar dolgčas, ko so najini prerasli tisto nebogljeno dobo,« pripoveduje Marija. Pred štirimi leti je pustila delo v tovarni,

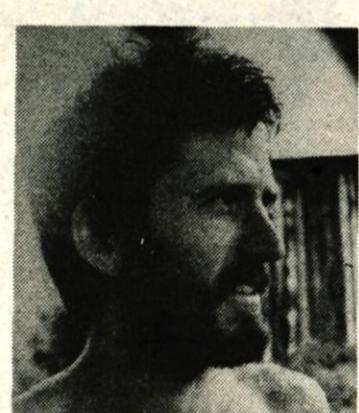
Starejša dva, Daniilo in Ksenija pravijo, se že malce nagibata upornosti in zgodnji samostojnost pa jima kljub temu Ivan in Maria pomenuita starša, h katerima slahko zatečeta po pomoč tudi kadar v soli ne gre vse kot bi bilo prav.

da bi se mogla v celoti posveti otrokom v reji. Rana ura ji naznača delovni dan, kajti sonce tudi otrokom zgodaj vzdide; že ob petih se pripravlja na obilico juntraj opravkov, ki jih ji pripravijo otroci. Vsa drobna hišna dela mora postati, obdelati še kos polja, poskrbiti za najmlajši rejenki – starejša pomoreta v kuhinji in prinesi mleko – kdaj s šolarjem sestibranjem in matematiki, zdaj vendar tudi tri deklice in soseske, pa je dotedi otroškim živžavom hitro in, še malo ga ostane za večer razgovor vseh enajstih družinskih članov.

Socialno skrbstvo namenja Porovnetovima za otroke nekaj rejan. Do nedavnega je le-ta znesnil 2320 dinarjev za predšolske otroke, letos je zaradi porasta življenjskih stroškov nekoliko višja, 3150 dinarjev. Soloobvezni prejemajo 37 dinarjev, kar je ob današnji državi prav malo. Knjižna učenost sta precejšnje denarje, menita Porovnetova, tudi obleko otroci hitro prastejo, potem je potreben kako skromen priboljšek in nogavice, je hitro prazna. Dohodek, ki je Mariji za rejo, je vracan v vsoto vendar pravi, da mora vsak mesec raje še kaj dodati iz svojega žepa. Toda otroci so rdečelični, zdrav, dokler si ne potolčejo kolen, lega običeni, dokler se v pesku ne zamazejo, imajo obilje lepih igrač, dokler jih ne polomijo, in nenazadnje tudi srečni. In Marija Porovne, ki se je odrekla lagodnim osmim uram, delu ter stalnemu zaslužku, da ne vlagala svoje sile v vzgojo zapestnih otrok, je kljub materialnim težavam prav zadovoljna. Zavest, da je otrokom po zaslugu toplega državskga zatočišča lepo, dandanes tudi pomeni veliko zadoščenje. D. Žlebil

Mali grad je bil v celoti pozidan

Mladi fantje, kamniški študentje in dijaki, pod vodstvom arheologa in umetnostnega zgodovinarja Milana Sagadina te dni pridno odvajajo zemljo in čistijo ruševine. Ze se kaže zasnova stolpa nekdanjega gradu na griču nad kamniškim mestom. Gre za spomeniško varstveno akcijo, ki pa ima tudi arheološko obeležje, saj Mali grad še ni v celoti raziskan in odkrit.

GRIČ JE BIL V CELOTI POZIDAN

Sedemnajst mladih fantov, kamniških študentov in dijakov, te dni pridno odvajajo zemljo ob ruševinah stolpa. Naporno, fizično delo je to, tudi natančno, saj je treba paziti na morebitne najdbe. Ze se kaže tloris nekdanjega grajskega stolpa. Akcija, ki jo že štiri leta vodi Zavod za spomeniško varstvo iz Kranja, je spomeniško varstvena. Njen namen je ohraniti in zaščititi razvaline gradu. Toda istočasno ima tudi arheološki pomen, pravi Milan Sagadin, saj ne vemo, kakšen je grad bil in kako daleč v preteklost segajo njegovi začetki.

Ostanki stolpa, ohranjena kapela, obzidje, prva sondiranja terena dajo slutiti, da je bil nekoč pozidan cel grič. Verjetno se bo pokazal tloris

Zgornji portal v ohranjeni in obnovljeni kapeli daje slutiti, da je bila povezana z gradom

celotnega objekta, pripoveduje Milan Sagadin, zasnovo bomo rekonstruirali na stikih zidov.

DROBNE NAJDJE

Prvo leto so našli rimski kovanec iz 3. stoletja, kar daje oporo za domnevo, da je bila točka utrjena že v antiki. Med ljudmi je nekaj živel izročilo, da je bil tu poganski tempelj, kar daje slutiti tudi patron sv. Marjeta, značilnost prazgodovinskega obdobja pred Rimljani. Znamenja torej, ki napovedujejo morebitne nove najdbe. Našli pa so že številne črepinje poznosrednjeveške keramike, ki pričajo o trgovskih starih, tudi z Italijo.

Ko bodo očistili in uredili stolp, bodo začeli kopati ob kapeli, kasneje tudi na robu griča nad Bistrico. Verjetno se bo pokazal tloris nekdanjega gradu.

KOPALI BODO TUDI NA ŠUTNI

Akcijo Mali grad financira kamniška kulturna skupnost, polovico prispeva republiška kulturna skupnost, saj je Mali grad spomenik prve kategorije. Kamničani so vsa razložljiva sredstva usmerili v to akcijo. Zato bo morala obnova gotskega stropa v cerkvi na Primožu počakati.

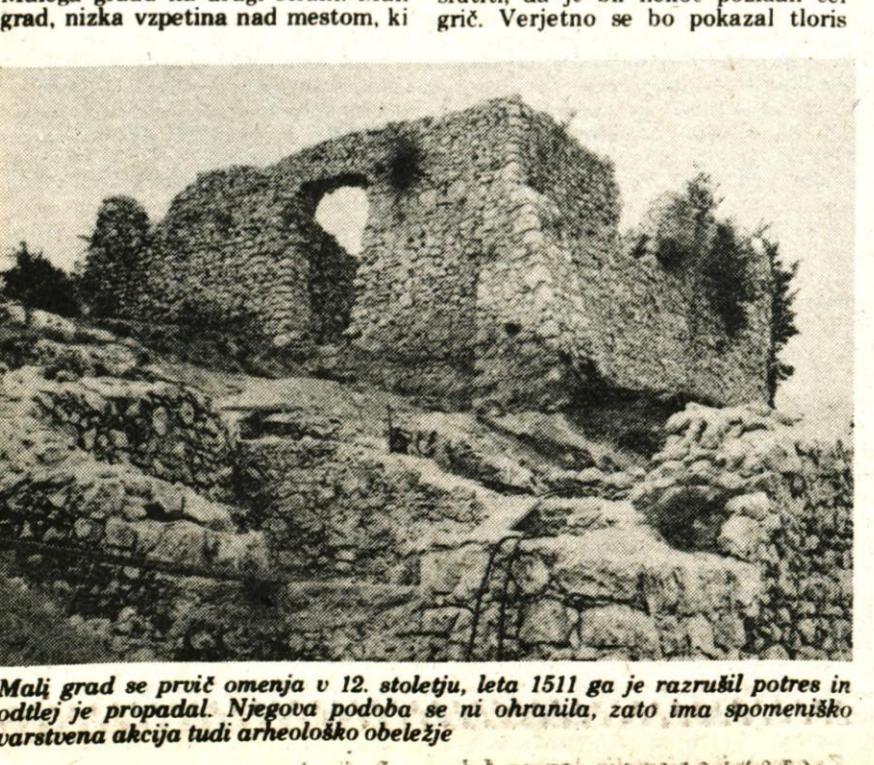
Kopati pa bodo začeli na Šutni, med cerkvijo in župniščem. Tam bodo namreč gradili dostopno cesto in pred tem teren raziskali. Lanska kopanja so namreč prinesla domnevno, da bi bilo odkrito staroslovansko grobišče.

M. Volčjak

Delo vodi arheolog in umetnostni zgodovinar Milan Sagadin, ki pravi da vrsta znakov govori, da je bil Mali grad nekaj v celoti pozidan

GRAD OB VSTOPU V KOTLINO KEMNIŠKEGA MESTA

Ob vstopu v kamniško mesto, za ozko Šutno, se cesta stisne med nizka griča, Žalskega na eni strani in Malega gradu na drugi strani. Mali grad, nizka vzpetina nad mestom, ki

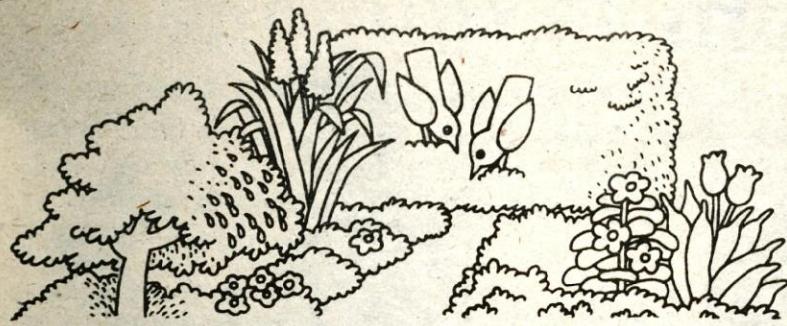
Mali grad se prvič omenja v 12. stoletju, leta 1511 ga je razrušil potres in odtlej je propadel. Njegova podoba se ni ohranila, zato ima spomeniško varstveno akcijo tudi arheološko obeležje.

Najmlajši rejenki – Lidija in Simona – se pri Porovnetovih spet čuvati in v dobrju spravljati.

Ta mesec na vrtu

Dinje ali melona v našem podnebu največkrat ne more prehraniti do zrelosti več kot dva do tri poldne. Ko so prvi trije plodovi veliki kot teniška žogica, skrajšamo pogankje tako, da ostaneta nad zadnjim plodom še dva lista. Tudi stranske pogankje brez nastavkov plodov sproti porežemo. Vsekakor je bolje, da pridelamo manj debelejših in okusnih plodov, kot pa da se veselimo veliko nastavkov, ki ne bodo mogli do jeseni dozoreti. Dinje nabiramo takrat, ko so plodovi dorasli in je lupina postala privlačno rumena. Dozorele melone so mnogo bolj okusne kot prezgodaj obrane. Zrele melone nekaj dni medimo v shrambi, saj dobijo tu še prijetnejši vonj.

Zdaj je tudi čas, da pregosti korenček, ki smo ga sejali julija, predenčimo, če hočemo, da bomo do zime dobili dober pridelek. Preden pa se lotimo tega dela, gredico s korenjem dobro zalijmo. Najbolje je, da to storimo zvečer, zjutraj se pa lotimo redčenja. Med rastlinami, iz katerih naj zraste uporabno korenje, naj bo vsaj za dva prsta prostora. Proti koncu avgusta zadnjič gnojimo korenje, ki ga nameravamo vskladiščiti za zimsko uporabo. Prvi obrok damo v sredi avgusta, drugega pa proti koncu meseca Obakrat vzamemo takšna gnojila, ki nimajo mnogo dušika, pač pa se odlikujejo z večjo koncentracijo kalija.

Por oskrbujemo enako kot prejšnji mesec. Ob različnem času sajene sadike so zdaj že v polni rasti in jih vedno dobro oskrbujemo: plevemo, dognojujemo in rahljam prst. Poštov pridejo samo gnojila, ki vsebujejo pretežno kalij in fosfor. Avgusta gnojimo poru dvakrat: v prvi tretjini meseca, in potem še enkrat čez tri tedne.

Samo hitro dorasle redkve so nežne in krhke. Zato jih gnojimo in zalivamo tudi avgusta. Gnojimo z

mešanimi gnojili in sicer v več zaporednih obrokih, kar je mnogo bolje, kot večja količina gnojila na enkrat.

Motovilec smo sejali julija: bržko se dobro razvijejo prvi lističi, pognojimo s prvim obrokom duškega gnojila. Motovilec mora hitro dorasti in do oktobra razviti mnogo listov. Zato ga vsak teden zalijmo z raztopino hitro delujučega duščenega gnojila.

Tudi rdeča pesa v avgustu potrebuje več gnojila. Gnojimo jo vsak teden enkrat podobno kot redkvico in motovilec, zato lahko gnojimo vsem trem hkrati.

Edino z gnojenjem in obilnim zalivanjem avgusta bomo pridelalo velike gomolje zelen. Tudi zdaj bi škodljivo vplivalo gnojenje z duškom. Predvsem se moramo popolnoma odreči gnojivki, ker bi s tem povečali dojemljivost za glivične bolezni. Zato ji vsaka dva tedna gnojimo z gnojnimi zalivki, kjer prevladuje kalij in fosfor.

Zmotno je prepričanje, da bomo z odstranjevanjem listja ali celo drobnih korenin pridelali večje gomolje zelen. Velike gomolje imajo lahko samo rastline z obilnim in zdravim listjem.

Radič prav tako zadnjič pognojimo avgusta. Poznejsi obroki gnojila bi ne bili v celoti izkorisceni in bi tudi slabo vplivali na dozorevanje korenov. Radič naj dobi tri manjše obroke vsakih 10 dni, seveda skoraj brez duška.

Dovolj zgodaj spomladi posajen čebulček je do zdaj zrasel v debelo čebulo. Za zimsko uporabo in zanesljivo skladisčenje mora čebula dobro dozoret. Prezgodaj pobrana čebula je mnogo bolj podvržena gnitju. Pobiramo jo, ko začne zelenje rumeneti; marsikod opažamo, da liste čebule polomijo in potlačijo, preden začne rumeneti. To pa je vse prej kot koristno, saj ne vpliva ugodno na dozorevanje.

Za pridne roke

Vozlanje, kot kaže, ni samo lepo za okras, temveč je lahko še kako uporabno. Marica Markun iz Šenčurja je za zadnjo razstavo ročnih del v Šenčurju pokazala svoj izdelek vozlanja, v katerega lahko pregledno spravlja časopise in revije. Posnemanja vredno! — Foto: D. D.

Poslastica iz listnatega testa, bob in sira

Potrebujemo zavitek zmrznjenega listnatega testa, 2 čebuli, 1 žlico olja, 375 gramov svežih gob Jurčkov, šampinjonov, lisičk ali doljubno mešanih gob, 125 gramov suda sira, peteršilj, poper, začimbe in sol.

Odtajano listnato testo zvaljamo na velikost pekača. Pekač pomaže vodo in položimo nanj testo. Zrezano čebulo na vročem olju pet minut pražimo, da postane lepo mena. Gobe ocistimo, operemo in kuhinjsko krpo osušimo ter narežemo na primerne koščke. Sir narežemo na rezine, peteršilj drobno nasekljamo. Testo zdaj obložimo z govicami, sirom, povrhu potremo celovo in peteršilj, poporamo. V že-

ogreti pečici pečemo 25 minut pri 225 stopinjah. Ko jed vzamemo iz pečice, jo potremo z dišavami (origano, štraj in podobno) in poslimo.

Zraven bo šla hrustljava zelena solata, pa seveda pivo ali dobro vino.

Stročji fižol tako in drugače

STROČJI FIŽOL PO HOLANDSKO

Potrebujemo: 500 g stročjega fižola, 250 g zrelega a čvrstega paradižnika, 9 g sira, 2 debeli hrenovki, 1 čebulo.

Za omako pa 4 žlice olja, 3 žlice kisa, sol, poper, sladkor, šopek drobnika, šopek peteršilja.

Fižol očistimo, operemo, narežemo na 3 do 4 cm dolge koščke in približno pol ure kuhamo v osoljenem kropu.

Paradižnik operemo in narežemo na krhle, sir narežemo na paličice, skuhamo hrenovko in narežemo na kolesa, čebulo pa sesekljamo. Vse to damo v skledo, skupaj z ohlajenim stročjim fižolom.

Posebej razmešamo olje in kis, solimo, poporamo, primešamo sesekljano peteršilj in drobnjak ter dodamo prav malo sladkorja. Omaško vlijemo na stročji fižol, narahlo premešamo in pustimo, da pol ure stoji.

DUŠEN STROČJI FIŽOL

Potrebujemo: 800 gramov stročjega fižola, 4 žlice olja, 1 strok česna, pol sesekljane čebule, 1 žlico sesekljane peteršilje, 1 zeleno papriko, 1 dl juhe, sol, poper.

Stročji fižol trebimo in operemo. V kozici razgremo olje in na njem 5 minut pražimo sesekljano čebulo, česen in narezano papriko. Dodamo stročji fižol, prilijemo juho, pokrijemo in nad majhnim plamenom dušimo 20 minut.

Dušen stročji fižol potremo s peteršiljem, po potrebi pustimo, da se tekočina še malo ukucha in takoj postrežemo.

STROČJI FIŽOL PO KMEČKO

Potrebujemo: 800 g stročjega fižola, 500 g vloženega ali svežega paradižnika, 50 g hamburške slanine, 1 dl rdečega vina, 1 žlica sesekljane peteršilje, sol, poper.

Slanino narežemo in nad majhnim ognjem pražimo. Dodamo olupljen in narezani paradižnik, solimo, poporamo in povečamo plamen, da omaka zavre. Dodamo očiščen in opran stročji fižol in prilijemo vino. Kozico pokrijemo, plamen zmanjšamo in tako 20 minut dušimo.

Ce je ob koncu kuhanja preveč tekočine v kozici, zvečamo plamen in pustimo, da se tekočina pokuha. Fižol stresemo na pladenj, ga potremo s sesekljanim peteršiljem in ponudimo.

STROČJI FIŽOL V MEŠANI SOLATI

Potrebujemo: 200 g stročjega fižola, 2 kuhana krompirja, 2 kuhanjajaci, 1 kumarico, 2 čvrsta paradižnika, 100 g šunka, 1 kozarec vinskega kisa, olje, sol.

Kumarice olupimo narežemo, osolimo in pustimo pol ure stati, da voda odteče.

Kuhan krompir narežemo na velike kocke in ga primešamo kuhanemu ter odcejenemu stročjemu fižolu in odcejeni kumarici. Dodamo še nasekljano šunko, zabelimo z oljem in kisom in premešamo.

Nazadnje naložimo na solato kuhle trdo kuhanje jaci in rezine paradižnika, solimo in takoj postrežemo.

STROČJI FIŽOL Z MAJONEZO

Potrebujemo: 600 g stročjega fižola, sol, za omako pa 1 manjšo tubo majoneze, 1 žlico paradižnikovega ketchupu (mezge), 1 žlico na drobno nasekljane čebule, 1 kislo kumarico, 1 žlico nasekljanih kaper in poper.

Stročji fižol očistimo, operemo in skuhamo v osoljeni vodi. Stresemo na cedilo in pustimo, da se ohladi.

V skodelici razmešamo majonezo, ketchup, nasekljano čebulo, kislo kumarico in kapre. Poporamo, dobro razmešamo in vlijemo na stročji fižol. Prenašamo in takoj postrežemo, še boljša pa bo jed, če je nekaj čas postavimo v hladilnik.

— No, Mihec, kako pišemo državne praznike?
— Ne vem, tovarišica.
— Spomni se vendor, kako piše na koledarjih!
— Z rdečo, tovarišica.

ZDRAVJE

Moj otrok ima podočnjake

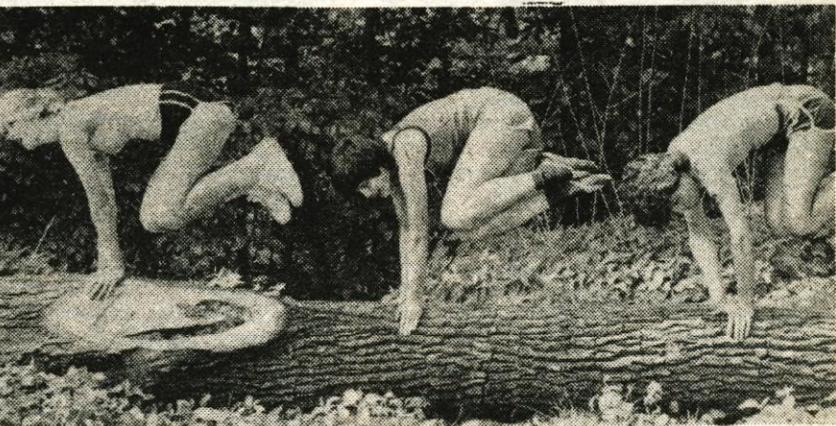
Na tem mestu odpiramo novou rubriko zdravnih nasvetov. Naši prošnji, da bi odgovarjala na vprašanja naših bralik in bralcev okrog bolezni otrok se je prijazno odzvala zdravnica kranjskega otroškega dispanzera dr. Milena Zavrnikova. Zato vas prosimo, da pridete pogumno v vprašanju da dan. Če ima vaš otrok kakšne posebne težave, ki pa ne zahtevajo nujno in takoj zdravnika, vam bo morda pomagal odgovor že v tej rubriki. Pa tudi na vprašanja o zdravju za starejše bomo poskrbeli za odgovore. Pišite nam na naš naslov: GLAS, Moše Pijadeja 1, Kranj, pod »Zdravje«.

Vprašanje: »Že dve leti opažam, da je moja hčerka črna pod očmi. Stara je deset let. Nič ne tozi, da bi jo kaj bolelo, počuti se normalno, dosti spi. Dobro izgleda sicer, toda podočnjake ima stalno. P. Sedej, Jesenice

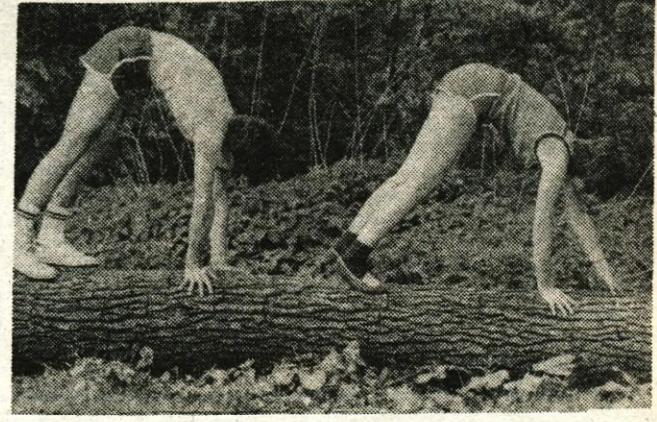
Dr. Milena Zavrnik: »Deklica je pred ali že v pubertetu. Izgubila svoj otroški obraz, dobiča že značilne potese odraslega. Podočnjaki ne pomenijo vedno bolezni. Lahko je dekle nežne konstrukcije, z nežno, tanko kožo in take oblike obraza, da se ji hitro pozna vsaka spremembu okoli oči. Posebno se to opazi, če je preutrujena, zaskrbljena, če manj spi ali že najbolj pogosto, če se premalo giblje in če je premalo na svežem zraku.

Če boste pozorni, boste hitro ugotovili kdaj so podočnjaki močnejše izraženi, kdaj manj. S tem boste tudi vedeli, kaj vašega otroka utruja.

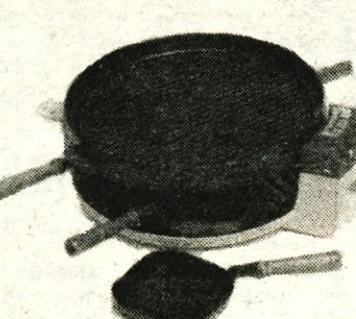
Vse to velja, če so ledvica pri deklici v redu.«

Vsako prosto minuto izrabimo za gibanje v naravi — Je že prav, da se poleti dosti kopljemo, uživamo na soncu, toda samo poležavanje na plaži nam ne bo zbralo pravih moči za zimo. Vsak prosti trenutek za zbiranje »koncij« izkoristimo tudi na suhem, doma, v bližnjem gozdu.

Naše trim steze imajo danes vse več obiskovalcev. Prav je tako. In če se le da, ne izpustite nobene vaje, ki vas pričaka ob poti. Kako odlično se da uporabiti podro deblo: po njem lahko hodimo vzravnano, da lovimo ravnotežje, splezamo po njem tako, da so noge povsem izravnane, ali pa ga preskakujemo zdaj levo zdaj desno ...

ABC kuhanja in pečenja

Pečenje na rošu

Rutino včasih tudi paniramo, preden povajljamo kose v olju ali maslu. Dobro je tudi, da v primerih, ko meso pomokamo ali paniramo, uporabljamo mrežaste klešče, ki jih moramo prej dobro segreti in naoljiti. Z njimi si obračanje mesa zelo olajšamo, vrh tega se pa kosi ne poskušuje tako radi. Če pečemo tanke kose, je v splošnem dovolj, če jih potem, ko jim skorja porvajo, enkrat obrnemo. Pri večjih kosih iz rdečega mesa moramo potem, ko ima že na obeh straneh skorjo, ogenj ali pripeko od grelcov takoj uravnavati, da se ta skorja izsuši oziroma ne zažge. Belo meso, kot je na primer teletino, jagnjetina ali perutnina, je tedaj, ko lepo porvajo, že tudi pečeno, zato ne sme biti izpostavljeno prehudi vročini. To velja tudi za ribe filete in manjše ribe.

Večina novejših priprav za to vrsto pečenja je tako narejenih, da se maščoba, ki kaplja od mesa v pekač pod mrežo, zbrina v nekakšnem žlebu ali kotanjicu. Pečemo lahko na rošu, ogrevanem z lesenim ogljem, ali pa na mrežicah novejših aparatorov z električnim ali plinskim ogrevanjem.

Bratstvo, potrjeno z znojem

V soboto so se z zvezne mladinske delovne akcije Suha Krajina 81 vrnili tržički brigadirji, med katerimi je bilo 24 mladih iz bratskega Zaječarja — S pridnostjo na delovišču in v interesnih dejavnostih so osvojili trak akcije ter številna druga priznanja — Znoj in žulji so mlade z vseh koncev domovine še bolj zbližali in okrepili bratske vezi

Sončen, vroč dan je bil prejšnjo sredo, ko smo na Muljavi, nekaj stran od Jurčičeve domačije in skromne Krjavljeve bajtice, obiskali tržičke brigadirje. Zalotili smo jih pri malici, ko so posegli po travi, obrisali potna čela in poplaknili presušena grla.

A oddih ni dolgo trajal. Udarniški dan je bil. Kamioni so hiteli z drobnim belim peskom posipati cesto proti Vrhem. Spet je bilo treba poprijeti za lopate, grablje in težko macolo, izravnati cestičke, razklati skale. Prah se je leplil na razgreta telesa, se zajedal v lase, silil v usta.

Malo pred eno popoldne je bilo delo za tisti dan končano. Brigadirji so stekli k avtobusu, ki jih bo odpeljal v Žužemberk, pod tuš, na kosilo, počitek.

V brigadirskem naselju v Žužemberku, ki so ga začeli urejati letos in še ni docela zgrajen, je tistikrat domovalo šest brigad. Otroci naših zdomcev iz Stuttgarta so odšli že pred tednom dni. Mladi z vseh koncev domovine, razen Črne gore, so se zbrali kot ena velika družina.

Komandant brigade Rudi Hajdič

V tržički brigadi Kokrški odred je bilo sprva 49 brigadirjev, potem pa sta zaradi bolezni dve dekleti morali domov. Tako je akcijo zaključilo 47 brigadirjev, od tega 23 Tržičanov in 24 Zaječarcev, med katerimi je bilo kar devetnajst deklet. Dvanajst mladih je prišlo iz delovnih organizacij, drugi pa so bili učenci ali študenti. Brigada je bila zelo mlada; komaj šestnajst let je imela v povprečju.

Komandant brigade, Rudi Hajdič, je bil tokrat na akciji že petič. Takole je pripovedoval: »Letos smo pripravili posvetili veliko več pozornosti kot prejšnja leta. Sodelovali smo kar na štirih lokalnih delovnih akcijah, na katerih smo se spoznali, organizirali in poslavili prve žulje. V Suho Krajino smo tako prišli dokaj dobro uigrani. Skoda le, ker so se nam mladi iz bratskega Zaječarja pridružili šele dan pred odhodom. Vendar smo se kar hitro znašli in se spoprijateljili.«

Predrag Filipović, traser

Tržička brigada je delala na eni od štirih tras, na cesti od Muljave do Vrhov, dolgi približno pet kilometrov. Tri kilometre poti so morali mladi razširiti, s kompresorji ugnati žilave skale, urediti bankine, odtočne kanale, dva kilometra pa so zgradili povsem na novo. Razen tega je nekaj brigadirjev vsak dan ostalo v naselju, ki je dobivalo vedno lepoj podočju, urejali so progo za motokros, sekali gozdove.

Ceprav odstotki na mladinskih delovnih akcijah niso najbolj pomembni, mimo njih ne moremo. Brigada Kokrški odred je namreč v slabem mesecu dosegla 168-odstotno povprečno delovno normo, najvišji odstotek pa znaša kar 269, kar je najboljši dosežek v drugi izmeni akcije sploh. Zato ni presenečenje, da so se brigadirji po nekaj letih spet vrnili s trakom akcije, s priznanjem za izredno udarništvo, s širinastimi udarniškimi značkami in številnimi drugimi pohvalami za delovne zmage na trasni in v interesnih dejavnostih.

Tem je letos namenjena še posebna pozornost. Uspehi v interesnih dejavnostih se pričevajo k celotnemu uspehu brigade. Tržičani so se res dobro izkazali. Pripravljali so zanimive kulturne programe, vsebinsko bogate biltenne in stenske časopise, bili uspešni na športnem področju, v raznih krožkih, kar širinast brigadirjev pa je na akciji obiskovalo politično solo Edvarda Kardelja.

Popoldansko življenje je bilo izpolnjeno s številnimi aktivnostmi, tako da je komaj ostalo kaj časa za počitek in razposajenost. Tržičani so se srečali z brigadirji z nekaterih drugih akcij, z domačini, se odzvali vabili na krvodajalsko akcijo, se udeležili svečanosti ob odkritju spomenika Edvardu Kardelju v Ljubljani, obiskali nekatere delovne kolektive ...

»Gle discipline nimam pripomb,« je povedal komandant Rudi Hajdič. »Smo prava bratska brigada, dobro pa se razumemo tudi z domačini. Tako prisrčnega, toplega sprejema še nisem doživel na nobeni akciji. Večkrat nam postrežejo s kavo, čajem, tudi hrano, se pogovarjajo z

Nada Boštar

nami, zanimajo za naše delo. Živijo z nami.«

Sedemnajstletna Tržičanka Damjana Škantar, učenka srednje aranžerske šole, je bila tokrat drugič v brigadi. Pred dvema letoma je sodelovala na republiški akciji na Kobanskem. »Življenje v brigadi mi je vset. Človeka bogati. Navadiš se na delo, samoupravljanje, prijateljstvo. Kakšna je razlika med republiško in zvezno akcijo? Tu imamo dosti manj prostega časa. Sem referentka za kulturo. Vsak dan se sestanemo predstavniki vseh šestih brigad in se dogovorimo, kako bomo izpolnili večere. Tržičani in Zaječarci se predstavljamo največ z glasbo in s poezijo. Pojemo in recitiramo tudi lastna dela, prirejamo skeče.«

Najbolj »osovražen« človek na akciji je prav gotovo traser. Tržički brigadirji so za to nehvaležno delo izbrali Predraga Filipoviča iz Zaječarja. Sem in tja se oglaši njegova piščal, ki opominja zabušante. Džomo, kot ga brigadirji kličejo, je bil že na petih zveznih mladinskih delovnih akcijah. »Akcija je za vsega mladincu velika šola,« je dejal, »šola življenja. Na njej postane zrelejši, odgovornejši. Moram reči, da so brigadirji kljub mladosti zelo zavzeti za delo. Tudi dekleta, ki so marljivejša celo od nekaterih fantov. Delo na trasi je naporno, predvsem zaradi težavnega skalnatega terena. Vendar dobra volja ne splohni. Posnosi smo, ker smo najboljša brigada v tej izmeni in to nas žene naprej, k novim uspehom.«

Damjana Škantar

Požirek vode za presušeno grlo

Nada Boštar iz Tržiča, šestnajstletna učenka tekstilne šole, je prvič v brigadi. »Dolgo me je zanimalo življenje na akciji. Želela sem ga spoznati. Lepo je, čeprav naporno. Vstajamo že ob štirih zjutraj nekako ob pol šestih smo na trasi, vrati mo pa se okrog polnovečer. Vmes predvsem nemo le za pol ure, kolikor traja malice. Roke so se že navadile na trde ročne lopat. Žuljev skoraj ni več, manjše nengede pa so kar pogoste. Meni je prav dan odletel drobec skale v roko. Po kosilu grem običajno za kakšno uro spati, potem pa naselje spet oživi. Obiskujem fotografski krožek, klepetam s prijatelji, skratka ni mi dolgač. Se bi ostala na akciji.«

Ob napornem delu in drugih aktivnostih seveda ne manjka tudi mladostne šegavosti. Brigadirji radi za šalo koga od »predpostavljnih« skopaj, žrtev je največkrat trasko, žrtev pa ponagajajo tistim, ki odhajajo »v parane. To so fantje in dekleta, ki jih je zade Amorjeva puščica in se za hip radi odtrgajo bučne druščine.

V enem slabem dnevu se ne da spoznati vsega. Zato je tudi ta zapis le utrinek, drobni kamenček v mozaiku pestrega dela in življenja brigadirjev, ki so od 5. julija do 1. avgusta pomagali prebivalcem manj razvitega kraja.

H. Jelovčan

Nevarna gneča

v zračnem prostoru

Zgrozila bi se danes brata Wright, ki sta kot prva na svetu letela v prostoru in domala brezmejni zračni prostor. Zgrobila, če bi slišala za sedanjem gnečem v zračnem prostoru, če bi prebrala nedavni ukrep zveznega letalskega inšpektorata, uperenega proti sodobnim Ikarusovim naslednikom, proti zmajarjem, ki so se v stilu letenja še najbolj približali pticem. Tako malo časa, vsega osem, devet desetletij je minilo od trenutka, ko sta se Wilbur in Orville Wright prvič za devetinpetdeset sekund odlepila od privlačajoče zemlje. V vseh teh kratkih letih in desetletjih je neobljuden zračni prostor iz časov pionirjev letalstva postal skorajda pretesen za vse njeve uporabnike. Vkljenili smo ga v paragrade, a kljub temu vpogled v knjige letalskih nezgod dokazuje, kako majhno je naše nebo. Registriranih je lepo število tesnih srečanj jeklenih ptic, tudi trkov, ki so povzročili strahote in uničujoče katastrofe. Spomnimo se Zagreba izpred par let. Na polju je med razbitinami obležalo blizu dvesto človeških trupel.

ŠPRVA PADALCI, IDAJ KOT JADRALCI

Zadnje desetletje, celo manj, zadnjih nekaj let je pričela jeklenim pticam (in jadralskim letalom) mešati štrene v zračnem prostoru vselej številna flota slovenskih zmajarjev. Ce

so bili sprva jezdeci na trianglu in pod varnim zavetjem platnene strehe bolj podobni padalcem — v nekaj minutkah so po težnostnem zakonu pristali na zemlji, potem sta razvoj materialov in nova spoznaja letalce na zmajih v zadnjih par letih bolj približala jadralcem. Ti so še pred leti gledali nanje postrani, bolje povedano »od zogrja«. Zdaj ni več redkost, ko so zmajarji povzpnejo tudi više od njih. Dosegajo zavidanja vredne višine, povsem enake tistim, na katerih letijo letala pri vstopu v pristajalno območje. Rekordni prelet z zmajem v Jugoslaviji, dosežen z zletom s pobočja Kriške gore, znaša 51 kilometrov. Tone, Svoljsk, član Leta Škofje Loke, je jadril med ugodnimi zračnimi tokovi pet ur in dvajset minut. Dosegli bi še večje daljave, še dlje bi krmarili po nebuh, če jih ne biomejevala majhnost Slovenije.

Zmajarska dejavnost ali šport, kakorkoli jo že imenujemo, se je v šestih letih uveljavila in razmehnila iz spontanega delovanja peščice posameznikov. V vseh teh letih je postala načrtna in organizirana, prava znanost. V Sloveniji obstaja sedem samostojnih društev in dve sekciji (na Gorenjskem in Škofji Loki in v Tržiču). V Škofji Loki deluje prva zmajarska šola, ki seznanja Ikarusove naslednike z vremenslovcem, aerodinamiko, pravili in tehniko letenja ... Pogoje za letenje določa meddruštveni pravilnik, ki deli zmajarje na začetnike, pripravnike in učitelje. Dogovarjajo se o

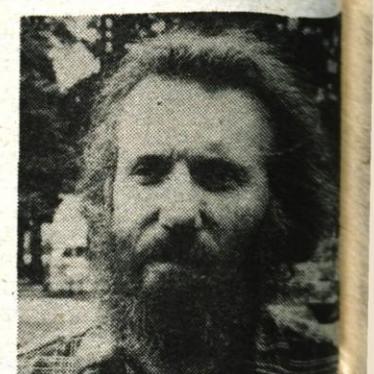
uvečni zdravniških pregledov. Letošnji četrtek, ko so letalce ali jadralce z zmaji tudi formalno priznali pri Zvezi letalskih organizacij Slovenije (ZLOS), je le razumljiva posledica razvoja te sicer dokaj mlade dejavnosti.

OMEJITVE ZARADI NESREČ IN TESNIH SREČANJ

»Letenje ali jadranje z zmajem ni nikar kršna pustolovščina,« pravita Stane Krajnc, predsednik komisije za prosto letenje pri ZLOS, in njegov namestnik Zlato Vanjič. »Šest poletov se je doslej končalo s smrtnim izidom, nekaj je bilo tudi polomljenih nog in rok. Odstotek je zastrašujoč in nevzpostavljen, če vemo, da je v Jugoslaviji vsega dvesto dve stotin zmajarjev. Nesreč, nedavno tesno srečanje zmajarja z DC-9 v pristajalnem območju brnješkega letališča in skorajanje trčenje z malo izkušenimi jadralcemi na državnem prvenstvu na Kriški gori so bili zadostni razlogi, da je zvezni letalski inšpektorat 1. julija letos prepovedal zmajarem letenje z »neodobrenih točk«. Sprva je kazalo, kot da gre za popolno prepoved zmajarstva, toda kasnejša razlag je omejila letenje le nad naselji, industrijskimi objekti, skupinami ljudi, v območju letališč in v zračnih smereh letenja avionov. Zvezni komite za promet in zveze zahteva od nas, da bi vse točke letenja v Sloveniji natanko registrirali ter da bi vse leta predhodno najavljali. Le stežka bomo pristali na to. Zavzemamo se za

Stane Krajnc

prosto letenje (v zmajarsko razvitih državah so si te pravice že priborili), toda ob istočtem upoštevanju mednarodnih pravil, prav o izogibanju ter točk pravilnika, ki smo zmajarji že pripravili in naj bi ga potrdil ta ustrezni republiški ali zvezni organ. Da boste razumeli, kot da smo zagovorniki »čajnostnega zakona« v zračnem prostoru, zdaleč ne, saj odločno podpiramo skupno posamično odgovornost letalcev, jadralcev zmajarjev za varnost vseh in vsakogar pozej.

Pogumno je, da je zvezni komite za promet in zveze zahteva od nas, da bi vse točke letenja v Sloveniji natanko registrirali ter da bi vse leta predhodno najavljali. Le stežka bomo pristali na to. Zavzemamo se za

C. Zaplotnik

Od spominkov do umetne obrti

Mnogi obiskovalci Kranjske gore poprašujejo po izvirnih spominkih — Že tri leta jih najdejo v prodajalni
Vide Robič iz Gozd-Martuljka — Največ jih izdeluje sama
— S tkanimi predmeti iz domače volne si je lani pridobila naslov mojstra domače obrti

Kranjska gora — Sredi našega največjega zimsko turističnega centra stoji ob križišču glavne ulice s cesto na Vršič lična brunarica, ki že od daleč budi pozornost mimočasnih. Prenekateri obiskovalec Kranjske gore si jo ogleda ob bliže; na njenih stenah opazi različne okrasne predmete, ki ga zvabijo, da

stopi še čez prag. V notranjosti je paša za oči toliko večja. S polic se ponujajo različni izvirni izdelki, ki so kot nalač za spomin na obisk v tem kraju ob vrnitvi domov, ali za darilo bližnjemu.

No, ne ponujajo se ravno sami. S spominki vam prijazno postreže njihova izdelovalka

Vida Robič iz Gozd-Martuljka. Že več let jih z veseljem izdeluje. Sprva se je sicer predajala zgolj ročnemu delu, največ pletenju. Poskušala se je tudi s tkanjem, saj je po poklicu tekstilni tehnik. Prvi izdelki so ostali v rabi doma, ali jih je poklonila znancem. Pozneje, ko je zaradi rojstva dveh hčerja pustila zapoštitev, se je vse bolj resno lotevala tkanja iz domače volne in izdelke tudi prodala.

V njej so se porajale številne zamisli za vrsto drugih izdelkov takoj okrasne kot uporabne vrednosti, ki bi jih bilo moč ljudem ponuditi v zameno za včasih ničvredne spominke. Toda, kdo naj bi jih prodajal, če jih že bo naredila, se je spraševala. In tako se je odločila za trgovinico s spominki v Kranjski gori, kjer bo med zimsko in poletno turistično sezono sama ponujala svoje izdelke.

Nekaj časa je minilo, preden je zvedela, kje lahko postavi brunarico. Pred tremi leti je le odprla prodajalno s spominki. Na začetku je imela v njej največ tkanih izdelkov. Prodajala je posteljina in druga pregrinjala, okrasne blazine, prtiče in drugo. Pozimi so gostje lahko kupili tudi kape in rokavice.

»Veliko je bilo popraševanja po teh izdelkih,« pojasnjuje Vida Robič in dodaja: »Vedno sem prisluhnila željam kupcev in jim skušala ugoditi. Predvsem naši izseljenci, ki prihajajo na obisk v domovino, želijo kupiti izvirne predmete iz različnih slovenskih krajev. Zato v trgovini med mojimi izdelki najdeste včasih gorjanske zvonce in čedre, lončene dolenske izdelke, lesene posode in šatulje iz Sodražice pa še kaj.«

Tuji vedno iščajo spominke z napisom Kranjska gora. Da bi jim ustregla in se obenem izognila cenjenemu, ali celo kičastemu izgledu predmeta, je začela izdelovati iz lesa miniaturne planinske smerokaze in vodnjake.

Razkrinkal tihotapsko bratovščino

Ljubelj — Koncem maja letos so cariniki na mejnem prehodu na Ljubelju razkrinkali tihotapca Vladimira in Pavleta Davidoviča, ki sta v meredesih in prikolicah prevažala precejšnjo zalogu drobnega tihotapskega blaga, vrednega nad 400 tisoč dinarjev. Pretihotapljene tehnične predmete, med njimi ure, elektronske vžigalnike in baterije zanje, avtomobile zvočnike in antene, šivalni stroj, posebne svinčnike in drugo, za katere bi morala plačati okroglih 280 tisoč dinarjev, sta namernava preprodati v Novem Sadu, Bački Palanki in Osijeku. Hišna preiskava pri obeh zatenotih je odkrila zalogu blaga, vrednega kakih 900 tisoč dinarjev in s

Djordje Sretenovski

tem pokazala, da so cariniki tokrat ponovno naleteli na pravo tihotapsko leglo.

Precejšnje zasluge, da so bratski par ulovili pri dejanju ima carinik **Djordje Sretenovski**, ki že enajsto leto služuje na slovenskih mejnem prehodih. Dolgoletno izkustvo in mnoge zasluge pričajo o njegovi prodornosti in sposobnosti odkrivanja. Delo na Podkorenju, v Ratečah in na Jesenicah, je v njem oblikovalo nekak šesti čut pri spoznavanju ljudi in občevanja z njimi.

»Če je carinik pri svojem delu uspešen,« pripoveduje ob svojem zadnjem uspehu, »potem je to uspeh celotne carinske službe, ne glede, ali je to Dimitrovgrad, Podkoren ali Gevgelija ... O uspešnosti seveda odloča v prvi vrsti pravi čut za dolžnost in odgovornost ter poznavanje človeškega značaja. V našem poklicu je potrebno precej sposobnosti psihološkega presojanja ljudi, bliskovite ocene, saj je to nujen pogoj za hiter in učinkovit postopek na meji.«

Notranjost sedežev, pokrov motorja, blatniki, dvojna dna prikolic, so kakor tokrat pri Davidovičih pogosto skrivališe neprijavljenega blaga, včasih pa obremenilne predmete najdejo na prav nenavadnih mestih.

»Zahteva po natančnejšem pregledu vozila je tokrat izvala vidno nelagodno počutje, kar dá cariniku vedno nedvomen povod za sumnjenje. No, in intuicija, ki nas carinske uslužbence le redko pusti na cedilu, je odločila tudi tokrat. Ta psihološka komponenta je ena od privlačnih strani carinikovega poklica, iz takih izkušenj si nabira spoznanja o ljudeh, pa ne le o tistih, ki skušajo kaj prikriti v dovršeni konstrukciji avtomobila.«

Redki trenutki oddiha, skoraj do skrajnosti potencirana budna napetost, razen tega pa še taktnost, prijaznost, razumevanje za utrujene obmejne popotnike, vse to je nekaj, kar od carinika pričakujemo kot samo po sebi umljivo. Da je to carinikova poklicna osebnost v uniformi, ki jo mora za svojega delovnega časa prilagoditi in podrediti človeškemu delu samega sebe, se ljudskemu vrvežu ob meji komajda sanja. Zato pa se svoje dvojne osebnosti dan za dnem zaveda Djordje Sretenovski, pa še številni njegovi kolegi. Zakaj potem ne bi bil na svoj zadnji poklicni uspeh ponosen tudi zasebno skupaj z vsem kolektivom?

D. Žlebir

»AVNOJ 81« — SLOVENSKI MLADINCI PEŠ 230 KILOMETROV PO POTEH DELEGATOV AVNOJ

Piše Danica Dolenc

Ta večer smo postavili tabor v Gornjih Lahaz. Jutri, 4. julija bo tu osrednja proslava za vso Belo krajino in Dolenjsko. Tu so namreč padli prvi borci prve Belokranjske čete. V noči od 2. na 3. novembra 1941 se je k dvem domaćijam, k Šobrovim in Mavšarjevim, zateklo 29 borcov, cela Belokranjska četa. Izmučeni od dolgega in napornega pohoda v globokem anegu so borci brez straž pospeli v obe hiši. Izdana so bili in proti jutru so Italijani obkobili Mavšarjevo hišo. Borci iz Šobrove hiše, kjer jih je bila polovica, jim je šla na pomoč, toda italijanska premoč je bila prevelika: preko 200 do zob oboroženih Italijanov proti 29 slabu oboroženim, izmučenim partizanom. 19 jih je padlo.

Cel večer je grozilo, da bo huda nevihta zaspodarila nad našimi pravkar postavljenimi šotori. Pavla iz Poljan, Brigita nekje z Mozirskega in jaz smo doble enega najslabših šotorov, je ugotavljal postaven vojak doma iz Prijedora, ki nam ga je pomagal postavljati. Če bo vreme, bo v redu, smo si dejale, če bo pa dejavno, ga bomo pa morale zamenjati. Saj ima Tončka na kamionu še nekaj rezerve povsem novih šotorov. Pa se je le bliskalo, padlo pa kapelj in se pregnalo drugam.

Naslednje jutro seveda najprej zbor po četah, pa televadba, pa urejanje šotorov, pa zajtrk ... Vsi od kraja so pohodniki opremjeni z vojaškimi menažkami, le jaz in še kakšna dva stražimo s kuhinjskimi »kastrofami«. Ponujajo mi menažko, če hočem, ker imajo v rezervi, pa imam raje tolle pikaste domačnost iz moje kuhinje. Vsaj nekaj me spomini na dom ...

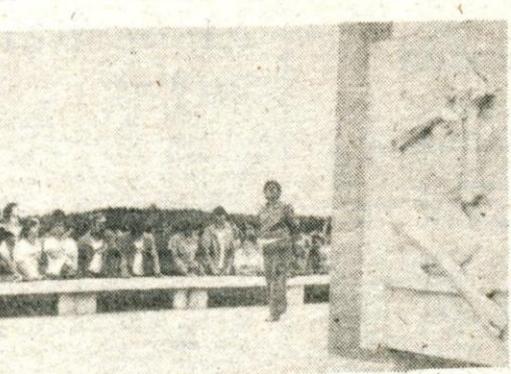
Zdaj pa hitro plesti vence, priganja Tončka, in že se utrgajo štirje mladinci in skočijo v bližnji gozd po veje. Vse vence zdaj sproti naredi. Včasih so jih vozili s seboj, pa je vzel veliko dragocenega prostora na kamionih, pa še tiste neokusne suhe rože so bile na njih. Zadnja leta pa pripravljajo prave, partizanske vence. Iz vej in poljskega cvetja. Ni sem še videla lepših, priznem.

Ze bil na pol narejen prvi venec iz hrastovih vej, ko družno ugotovimo, da je hrast

vendar simbol nemštva ... Venec, ki smo ga poneslu k spomeniku, je bil potem spleten iz lipe, simbola slovenstva in breze, simbola Bele krajine, šopek v sredini pa iz plavici in ivanjsčic. Koli iz Trbovelj je na trak s trobojnicu nariral še zvezdo in napisal, da je to venec pohodniške brigade ...

Lepa proslava je bila. Marijan Brecelj je bil glavni govornik. V spomin padlim borcem prve Belokranjske čete pa so na travniku sredji vasi, med obema hišama, odkrili veličasten bronast spomenik, delo Stojana Batiča.

Po kosišu smo podrli tabor v Gornjih Lahaz in se odpeljali do Črnomlja, kjer smo se ob centralnem spomeniku na hribčku nad Črnomljem poklonili 1250 žrtvam Črnomlja in okolice. Tu nam je o boju in trpljenju ljudi iz Bele krajine spregovorila naša Albinca Hočevar-Mali, narodna heroinja, Belokranjska, ki gre tokrat že devetič po poteh AVNOJ. Pravtu v Beli krajini je doma, zato z veliko prizadetostjo govoril o svojih Belokranjcih, o njihovih bojih, žrtvah. Vsaj polovico teh ljudi, ki so napisani na spomeniku, je osebno poznala, se borila skupaj z njimi, jih reševala iz ognja, obvezovala, jim dajala poguma ...

Ob centralnem spomeniku padlim v Črnomlju je zbranim pohodnikom spregovorila narodna heroinja Albinca Hočevar-Mali

Se obisk belokranjske delovne brigade v Črnomlju, ki krajem okoli Semiča kopanje vodovod — brigadirji so prišli iz slovenske Biestrice, Izole in iz pobratenih mest Ljubljane in Pucareva — zaigrali z našimi nogometno tekmo, skupaj zakurili taborni ogenj, zapeli in zaplesali, razdrli nekaj šaljivih, potem pa naprej v Mrkonjič grad v srcu Bosne, kjer smo si v nedeljo, 5. julija, navsezgodaj zjutraj ob idiličnem jezeru Balkana postavili drugi tabor.

Pa še dobro, da smo bili tako zgodnji, da so šotori stali že prej, preden so se zbudili v upravi bližnjega hotela. Pred dvema mesecema, ko so z republike konference ZSMS traspali to pot, so se v vsakem mestu, kjer je bilo predvideno taborjenje, dogovorili za kraj, kjer bomo lahko postavili vojaško kuhinjo in šotor. No, tu v Mrkonjič gradu so nam dodelili prostor ob jezeru, kjer se sicer kopljajo hotelski gostje. Potem se je izkazalo, da ni bilo to dogovorjeno s hotelom in navsezgodaj je bila tu huda kri. Že je skoraj kazalo, da bomo moralni z vso kramo nekam drugam. Albinco so spravili skoraj do solz. Ko so si naš tabor ogledali menda prav vsi mestni možje, so vendarle sklenili, da smemo ostati. Vrvce smo napeli okrog tabora, da niso hodili tuji skozenj, pa je bila »mirna Bosna«. Kar škoda bi se mi zdelo, če bi res moralni kam drugam. Lepšega kraja si ne moreš misliti: zeleno jezero, polno rib, vseeno krog pa zeleni gozdovi in dišeči travniki. Idila, kakršne zlepa ne najdeš.

Dopoldne smo imeli prostoto, da smo se odpočili, razgledali po okolici. Nekateri so stopili celo za gobami. Čas jurčkov je zdaj tudi v Bosni. To dopoldne so nas obiskali tudi televizijski iz Sarajeva. Nahrbitnike sta si nadeli prva in druga četa in z zastavami na čelu strumno nekajkrat korakali preko mostička ob jezeru, da jih je snemalc lahko posnel od sprejaj in zadaj. Pa pesem je bilo slišati, seveda. Albinca si je nadela vsa odlikovanja in dala tudi svojo izjavo za radio in televizijo, o tem, kako stari borci gledajo na mlade pohodnike.

Popoldne smo v Jaju obiskali nekdanji Sokolski dom, kjer je bilo pred osminidesetimi leti zgodovinsko zasedanje AVNOJ, kjer se je rodila nova Jugoslavija, kjer je tovariš Tito postal maršal. Albinca je spregovorila tokrat v kulturnem domu. Težki trenutki so bili to zanje, kajti vedno je pohodnikom v muzeju AVNOJ doslej spregovoril Janko. Zdaj je brigada prvič tu brez njega, ki je bil živa prica legendarnega pohoda naših delegatov na II. zasedanju AVNOJ.

Prenovljen je zdaj dom. Slike, ki so bile pri razporejene po vsej dvorani, so prenesli v sosednjo stavbo, dvorana pa je zdaj taka, kakršna je bila tedaj: tu je isti govorilski oder, preproge, zastave, visoki fotelji, v katerem je sedel Tito, vrste stolov, kjer so sedeli delegati. Muzej je polem drobnih Jakčevih rish iz tistih dni, ko je spremljal delegate, ko je risal Tita, kulturnike, Jajce sám, posamezne hiše, delegate iz drugih republik ...

Zvečer je naš tabor obiskala mladina iz Mrkonjič grada. Pravkar je zaključila z delom v brigadi na Kozari. Skupaj smo ob tabornem ognju, tudi kulturno-zabavni program je skuden. Prav prijetne mladince imamo v gosteh. Pozdravil nas je tudi predsednik občinskega odbora ZZB NOV Mrkonjič grad in spregovoril o mestu, o ljudeh, njihovem življenju in njihovih gospodarskih prizadevanjih. Mrkonjič grad je drugo mesto v Jugoslaviji, ki je v času NOB največkrat menjal gospodarje: kar devetintridesetkrat. Vse vojske so šle skozenj. V bližini Mrkonjič grada je bila ustanovljena slovita 7. Krajiška udarna brigada. 25. in 26. novembra 1942 je bil tu 1. kongres ZAVNOBIH, ki je pomenil novo smer v bosenski zgodovini. Našla je svojo pot, postala je samostojna, neodvisna. Prej jo je vsak hotel imeti zase.

Iz majhne »kasabice« se je Mrkonjič grad razvil v moderno mesto. Pred vojno tu ni bilo nobene tovarne, le nekaj trgovin. Danes pa ima preko 12 delovnih organizacij, metalno industrijo, konfekcijo, gradbeništvo, močan turizem, 4 osnovne šole, 500 učencev v srednjih šolah, nov zdravstveni dom.

(nadaljevanje vsak petek)

KAM

ALPETOUR

BEOGRAD

jesenski izleti z letalom, vlakom, avtobusom, ogled Beograda s hišo cvetja, izleti v okolico

RIM – CAPRI – ASSISI,

z avtobusom, odhod 25. 9.

RIEDER MESSE,

avstrijski kmetijski sejem, 1 dan ali 2 dni z avtobusom, odhod 28. 8. in 29. 8.

Informacije in prijave v vseh Alpetourovih turističnih poslovalnicah.

POCENI ENODNEVNI IZLET Z LETALOM NA KRK

V avgustu prieja Kompas tri enodnevne izlete z letalom na otok Krk. Posebno letalo bo poletelo prvič že v torek, 11. avgusta zjutraj z Brnika in po polurnem poletu pristalo na letališču na Krku od koder bodo izletniki nadaljevali pot (12 km) z avtobusom do Malinske, mesta z dolgoletno turistično tradicijo in lepimi plažami. Tam bo cel dan na voljo za kopanje, osebne potepe in ogledi. S Krka bo poletelo letalo nazaj na Brnik okrog 20.30. Cena izleta za odrasle je 700 din, za otroke do 10. leta pa 500 din. Vanjo je vračunan prevoz z letalom v obe smeri, avtobusna prevoza na Krk (letališče – Malinska in nazaj) in vodstvo izleta. Ne zamudite ugodne priložnosti in pohitite s prijavo v najbližnji turistični poslovalnici.

NA GORENJSKEM TUDI SOVJETSKI TURISTI

V prihodnjem letu bo približno tri tisoč sovjetskih turistov obiskalo Gorenjsko. Ti obiski sodijo v program tur ALPE ADRIA, ki ga je pripravila slovenska turistična delovna organizacija KOMPAS s turistično agencijo INTORURIST iz Moskve.

Sovjetski turisti bodo v Jugoslaviji preživeli 13 dni. Grupe bodo prihajale vsak teden od meseca februarja pa do konca novembra. Sovjetski turisti bodo obiskali Maribor, Ljubljano, Kranjsko goro, Bled, Begunje, Postojno, Rovinj ter Zagreb in Beograd, kamor bodo prihajali z letali.

LOTERIJA

Srečka	din	Srečka	din
št.	št.	št.	št.
6130	400	078618	20.000
27270	2.000	266898	50.000
34030	2.000		
80390	4.000		
85040	2.000	61	60
290990	20.000	91	80
295470	20.000	67331	2.000
447540	20.000	72411	6.000
		91691	8.080
72	60	234841	20.000
32252	8.000	433371	20.000
54152	4.000		
		03	80
44	80	43	60
5394	600	913	160
029864	20.000	8093	400
299654	20.000	19803	6.080
		258643	20.060
6	40		*
0586	440	85	100
02466	6.040	255	200
29216	8.040	715	200
70156	4.040	6645	600
88306	2.040	22905	6.000
043286	20.040	7	40
096836	20.040	96157	2.040
108826	500.040	171437	100.040
181416	20.040	204997	1.000.040
305396	20.040		
08	100	19	60
58	120	39	60
68	80	7759	400
78	60	9099	1.000
148	160	9459	800
54678	4.060	17729	8.000
045208	20.100	054139	20.060
061808	20.100	453829	20.000

Tudi majhnemu kužku prijajo sonce prostost in dopust, saj vse leto zvesto gospodarje čaka.
Foto: P. L.

JUGOSLOVANSKA KOLESARSKA TRANSVERZALA PO TITOVIH POTEH

Člani Kolesarskega kluba Rog Franek so začrtali tudi pot JUGOSLOVANSKE KOLESARSKE TRANSVERZALE, ki poteka od skrajnega severa Jugoslavije Rateč do njenega skrajnega juga Gevgelije, skozi šest republik in šest Titovih mest.

Prva kolesarska karavana je zavrtela pedale po 2280 km dolgi transverzali 8. septembra 1980. Zanjo je potrebovala 18 dni, ki jih je razdelila na naslednje etape:

1. etapa: Rateč–Ljubljana. 132 km
2. etapa: Ljubljana–Kumrovec. 151 km
3. etapa: Kumrovec–Karlovac. 122 km
4. etapa: Karlovac–Titova Korenica. 107 km
5. etapa: Titova Korenica–Drvar – Titova pečina, 133 km
6. etapa: Drvar–Jajce, 151 km
7. etapa: Jajce–Travnik–Pucarevo (Novi Travnik), 89 km
8. etapa: Pucarevo–Sarajevo. 100 km
9. etapa: Sarajevo–Mostar. 136 km
10. etapa: Mostar–Cavtat. 185 km
11. etapa: Cavtat–Titograd. 151 km
12. etapa: Titograd–Bijelo polje. 130 km
13. etapa: Bijelo polje–Titovo Užice. 153 km
14. etapa: Titovo Užice–Kraljevo. 101 km
15. etapa: Kraljevo–Kosovska Mitrovica, 150 km
16. etapa: Kosovska Mitrovica–Skopje, 130 km
17. etapa: Skopje–Titov Veles–Gevgelija, 170 km

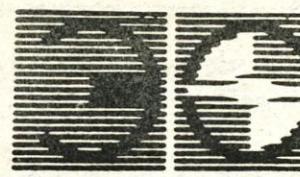
Na poti je treba zbrati 12 kontrolnih žigov:

1. Rateč: obmejna poslovalnica KOMPAS
2. Ljubljana: poslovalnica KOMPAS, Pražakovka 4
3. Kumrovec: Spominski dom borcev in mladine Jugoslavije (recep-cija)
4. Titova Korenica: hotel PLJEŠIVICA (recep-cija)
5. Drvar: Titova pečina, Muzej 25. maj 1944
6. Sarajevo: poslovalnica KOMPAS, Ulica maršala Tita 8
7. Dubrovnik: poslovalnica KOMPAS, Maršala Tita 12
8. Titograd: poslovalnica KOMPAS, hotel CRNA GORA, Bulevar B. Jovanovića
9. Titovo Užice: Muzej NOB
10. Skopje: poslovalnica KOMPAS, hotel INTERKONTINENTAL
11. Titov Veles: Muzej NOB pri grobniči padlih borcev
12. Gevgelija: mejni prehod BOGORODICA, postaja obmejne milice

Vsi kolesarji, ki bodo v transverzalno knjižico zbrali vse žige, kar je dokaz, da so prekolesarili pot, bodo dobili medaljo Jugoslovenske kolesarske transverzale – Pot bratstva in enotnosti. Tudi te knjižice lahko kupite v pisarni Kolesarskega kluba ROG FRANEK, 61000 Ljubljana, Zadržuna 9. vsak četrtek od 19. do 21. ure.

V BEOGRAD Z ALPETOUROM

Alpetour je izdal brošuro, v kateri predstavlja programe za obisk Beograda in tudi okolice v septembru in oktobru. V njej so poleg krajskega pregleda prireditev v Beogradu naštetili tudi izleti po domovini in tujini, ki jih organizirajo. Brošura vam je na voljo v turističnih poslovalnicah.

KOMPAS JUGOSLAVIJA

30 let vaš turistični kompas

KRK – 1 dan posebno letalo, odhodi 11., 18. in 25. avgusta

Strokovna potovanja

CELOVEC – Lesni sejem, 1 dan, 21. 8.

RIED – Kmetijski sejem, 29. 8. – 6. 9., 1 dan in 2 dni

CARIGRAD, 4. balkanski simpozij za biokemijsko in fiziko, 8 dni, 28. 8.

PARIZ – Mednarodni sejem usnja, 3 dni, 4. 9.

HANNOVER – »EMO« – vse o obdelavi kovin, 5 dni, 14. 9.

DEN HAAG – Energetske postaje, 8 dni, 14. 9.

BARCELONA – Aerosol, 5 dni, 15. 9.

PARIZ – PRET-A – PORTER (vstopnice zagotovljene, 4 dni, 16. 10.

BRUXELLES – Europa style – Evropsko prvenstvo v friziranju 4 dni, 18. 9.

BUDIMPESTA – Mednarodna razstava igrač, 3 dni, 18. 9. in 25. 9.

FRANKFURT – Mednarodna avtomobilска razstava, 4 dni, 18. 9.

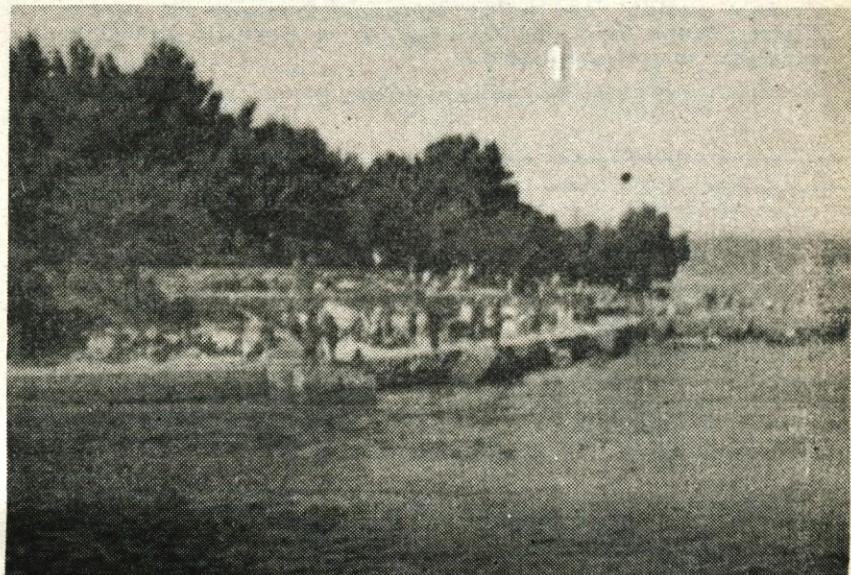
BOLOGNA – Sait, Modamaglia, 3 dni, 19. 9.

BASEL – Natura, 4 dni, 24. 9.

KÖLN – Anuga – Svetovna razstava živilske industrije, 4 dni, 11. 10., cena 10.500 din

ACAPULCO – Apimundia – Svetovni kongres čebelarstva, 15 dni, 18. 10.

MÜNCHEN – Svetovno prvenstvo v ritmični gimnastiki, 4 dni, 21. 10.

Malinska slovi po lepi plaži, zelenju, obilici sadja in gostoljubnih domačinov.

SEZNAM PRODAJALCEV RIBOLOVNICH DOVOLILNIC:

1. Hotel Pod Voglom, 64265 Boh. jezero, tel. 064/76-461 R 1 SAVA BOHINJKA, R 3 BOHINJSKO JEZERO
2. Turistično društvo Boh. jezero, 64265 Bohinjsko jezero R 1 SAVA BOHINJKA, R 3 BOHINJSKO JEZERO
3. Ažmarjan Janko, Nomenj, 64264 Boh. Bistrica, tel. 064/76-370 R 1 SAVA BOHINJKA
4. Gostilna PRISTAVEC, Polje 18, 64264 Boh. Bistrica, tel. 064/76-356 R 1 SAVA BOHINJKA, R 3 BOHINJSKO JEZERO
5. Hotel TOPLICE, 64260 Bled, tel. 064/77-430 R 1 SAVA BOHINJKA, R 2 RADOVNA
6. Zavod za gojitev divjadi TRIGLAV, Ljubljanska c. 27, 64260 Bled, tel. 064/77-407-8 R 1 SAVA BOHINJKA, R 2 RADOVNA, R 6 SOČA
7. Turistična poslovalnica KOMPAS, 64260 Bled, tel. 064/77-575 R 1 SAVA BOHINJKA, R 2 RADOVNA, R 3 BOHINJSKO JEZERO
8. GENERALTURIST, Bled, 64260 Bled R 1 SAVA BOHINJKA, R 2 RADOVNA
9. Turistično društvo Bohinjska Bistrica, 64264 Boh. Bistrica R 1 SAVA BOHINJKA, R 3 BOHINJSKO JEZERO
10. Kersnik Vlado, 64260 Bled R 1 SAVA BOHINJKA
11. Fajfar Marija, Zoisova 42, 64264 Bohinjska Bistrica R 1 SAVA BOHINJKA, R 3 BOHINJSKO JEZERO
12. Hotel ZLATOROG, 64265 Bohinjsko jezero, tel. 064/76-381 R 1 SAVA BOHINJKA, R 3 BOHINJSKO JEZERO
13. Gostilje LEV (Pirčeva vila), R 3 BOHINJSKO JEZERO
14. Gostilna Požar Jože, Planina 89, 66232 Planina, tel. 067/75-601 R 4 UNEC, R 4 UNEC belice
15. Gostilna PETKOVŠEK, 66232 Planina pri Raketu (Demšar) R 4 UNEC, R 4 UNEC belice
16. Tegelj Ivanka, 66232 Planina pri Raketu, tel. 067/75-612 R 4 UNEC, R 4 UNEC belice
17. Mišmaš Alojz, Krka 26, 61301 Krka R 5 KRKA
18. Lah Alojz, Krka, 61301 Krka R 5 KRKA
19. Gostilna LOVEC, Soča 19, 65232 SOČA, tel. 065/86-076 R 6 SOČA, R 7 LEPENA z rezervatom Soča, R 8 KRNSKO JEZERO
20. Turistična pisarna Bovec, 65230 Bovec R 6 SOČA, R 7 LEPENA z rezervatom Soča
21. ALP hotel Bovec, 65230 Bovec R 6 SOČA, R 7 LEPENA z rezervatom Soča
22. Janežič Franciška, Gorenje jezero 12, Grahovo pri Cerknici R 10 CERKNIŠKO JEZERO
23. Župančič Stojan, Dolsko 16, 61262 Dol pri Ljubljani R 9 SAVA mrtvice
24. Kimovec Karolina, Gostilna ob Savi, Zg. Hotič, 61270 Litija, 881-376 R 9 SAVA mrtvice

**Strokovna služba SIS
gospodarskih dejavnosti
občine Kranj**

Delegacije in občane obveščamo, da se je Strokovna služba SIS gospodarskih dejavnosti občine Kranj s 1. avgustom 1981 preselila v nove prostore na Cesti JLA 4, Kranj (pri avtobusni postaji), telefon 28-465.

S tem so se spremenili tudi naslovi naslednjih SIS:

- Samoupravna komunalna interesna skupnost
- Samoupravna stanovanjska skupnost
- SIS za gospodarjenje s stavbnimi zemljišči
- SIS za varstvo pred požarom
- Kmetijsko zemljiška skupnost

Kemična čistilnica in pralnica

Bištca

Škofja Loka

razpisuje prosta dela in naloge
računovodje
za nedoločen čas

Pogoji za opravljanje del oziroma nalog so:

srednja izobrazba ekonomske smeri,
3 leta prakse pri opravljanju enakih ali podobnih del oziroma nalog,
organizacijske in vodstvene sposobnosti,
moralno-politična neoporečnost.

Prošnje pošljite na naslov Kemična čistilnica in pralnica Bistra, Škofja Loka, Spodnji trg 12, za Komisijo za delovna razmerja, rok prijave je 20 dni.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh.

Podjetje za PTT promet Kranj
n. sol. o., Kranj, Poštna ulica 4

Delavski svet podjetja za ptt promet Kranj
razpisuje imenovanje

individualnega poslovodnega organa
podjetja za ptt promet Kranj

Kandidat mora poleg splošnih zakonskih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

visoka šolska izobrazba,
najmanj 3 leta ustrezne funkcionalne usposobljenosti,
moralno politična neoporečnost.

Mandat traja 4 leta.

Kandidati naj pošljajo prijave na razpis z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev najkasneje v 15 dneh od objave razpisa v zaprti ovojnici na naslov:

Podjetje za ptt promet Kranj, Poštna ul. 4 – razpisni komisiji.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh od dneva imenovanja.

Obrtnik Škofja Loka
Blaževa ul. 3

Razpisna komisija DO Obrtnik Škofja Loka, Blaževa 3

razpisuje

a) na podlagi 125. člena statuta DO
prosta dela in naloge

individualnega poslovodnega organa

Poleg splošnih zakonskih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima višjo izobrazbo ekonomske, gradbene, organizacijske in druge ustrezne smeri in najmanj tri leta delovnih izkušenj na podobnih delovnih nalogah in opravilih, ali da ima srednješolsko izobrazbo prej navedenih smeri in najmanj pet let delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah,
- da je gospodarsko razgledan,
- da izpolnjuje pogoje, določene z družbenim dogovorom o enotnih merilnih kadrovskih politike v občini Škofja Loka,
- da je aktiven družbenopolitičen delavec.

b) na podlagi 162. člena statuta DO
prosta opravila in naloge

vodja računovodstva

Delovne naloge lahko zasede tisti delavec, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima srednjo ali višjo strokovno izobrazbo finančne smeri,
- da ima skupaj pet let delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih, če ima srednjo strokovno izobrazbo in 3 leta delovnih izkušenj, če ima višjo strokovno izobrazbo,
- da je gospodarsko razgledan,
- da izpolnjuje pogoje, določene z družbenim dogovorom o enotnih merilnih kadrovskih politike v občini Škofja Loka,
- da je aktiven družbenopolitičen delavec.

Prijave z dokazili o strokovnih in delovnih izkušnjah sprejema razpisna komisija v 15 dneh po objavi v časopisu v zaprtih ovojnicih na naslov: Obrtnik Škofja Loka, Blaževa ul. 3 – razpisna komisija.

Komisija za delovna razmerja pri osnovni šoli

prof. dr. JOSIPA PLEMLJA
Bled

razpisuje proste delovne naloge in opravila

1. UČITELJA
SLOVENSKEGA IN
SRBOHRVATSKEGA
JEZIKA
za določen čas

2. KNJIŽNIČARJA
za nedoločen čas

Pogoji:
Pod 1. in 2. predmetni učitelj
Stanovanja ni.

**KOMUNALNO, OBRTNO IN GRADBENO
PODGETJE KRANJ** z. n. sol. o.
Kranj, Ulica Mirka Vadnova 1

objavlja prosta dela in naloge

v TOZD Komunali b. o.

OPRAVLJANJE GROBARSKIH DEL – dva delavca
OPRAVLJANJE CESTNO-VZDRŽEVALNIH DEL – tri delavce
OPRAVLJANJE DEL PRI ODVOZU SMETI – dva delavca

Pogoji: osemletka in priučitev za navedena dela. Delovno razmerje se združuje za nedoločen čas s poskusnim delom dva meseca. Grobarska dela se opravljajo v turnusu.

v TOZD Obrt b. o.

OPRAVLJANJE MIZARSKIH DEL – dva delavca

Pogoji: poklicna šola lesne stroke in najmanj eno leto delovnih izkušenj. Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s poskusnim delom dva meseca.

v TOZD Opekarne b. o.

OPRAVLJANJE ELEKTRIKARSKIH DEL – en delavec

POMOČNIK VILIČARISTA V PEČI – en delavec

Pogoji: za elektrikarja se zahteva poklicna šola elektro stroke in najmanj eno leto delovnih izkušenj. Za pomočnika viličarista v peči se zahteva osemletka in priučitev za navedena dela. Delovno razmerje se združuje za nedoločen čas s poskusnim delom dva meseca.

Kandidati za vsa zgoraj navedena dela in naloge naj pošljajo vloge na naslov: KOGP, Komisija za delovna razmerja navedene TOZD, Kranj, Ulica Mirka Vadnova 1. Rok za prijavo je 8 dni od dneva objave.

Kulturna skupnost

Jesenice
Strokovna služba

Na podlagi 3. člena sklepa o podelitvi Čufarjevih plaket skupščina Kulturne skupnosti Jesenice

RAZPISUJE ČUFARJEVE PLAKETE ZA LETO 1981

Čufarjeve plakete se podelijo organizacijam in posameznikom za:

- aktivnost in uspehe na področju kulturnih dejavnosti,
- ustvarjalno in poustvarjalno delo na področju kulture,
- dolgoletno uspešno delo na področju kulture,
- kvalitetne dosežke v posameznih kulturnih dejavnostih,
- dosežke strokovnega, organizacijskega in znanstvenega dela,
- uspehe, ki pospešujejo kulturno dejavnost na področju propagande in publicitete.

Prelogi za podelitev lahko dajo občani, kulturne in druge organizacije ter društva.

Pismene predloge z obrazložitvijo je treba predložiti strokovni službi Kulturne skupnosti Jesenice, Trg Toneta Čufarja 4, do 1. septembra 1981.

POKLICNA ŠOLA KRANJ
Cankarjeva 2, Kranj

Razpisuje delovno mesto

**UČITELJA ZGODOVINE
IN GOSPODARSKE
GEOGRAFIJE**
en delavec P, PRU

Delo se združuje za določen čas in traja do dneva vrnitve delavke s porodniškega dočinka.

Nastop dela je 1. 9. 1981.

Osebni dohodek je določen s samoupravnim sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov delavcev šole.

Dokazila o strokovni usposobljenosti (diploma II. ali I. stopnje) pošljite s pismeno prošnjo na naslov: Poklicna šola Kranj, Cankarjeva 2, do 24. 8. 1981.

Gorenjska oblačila Kranj
TOZD Konfekcija Jesenice
Savska cesta 1/b

Odbor za medsebojna razmerja objavlja prosta dela in opravila

1. kontrolorja – inštruktorja
pri kooperantih
za nedoločen čas

Pogoji: dokončana srednja tekstilna šola – konfekcijska smer s 3-letnimi delovnimi izkušnjami na ustreznih delih in opravilih.

2. vratarja – telefonista
za nedoločen čas, delo v turnusu

Pogoji: dokončana osemletka, moralno primeren.

3. 15. šivilij

za določen čas, delo v dneh izmenah

Pogoji: dokončana poklicna tekstilna šola.

Poskusno delo na delih in opravilih pod zaporedno številko 1. in 3. je tri mesece, pod zaporedno številko 2. pa en mesec. TOZD stanovanj nima.

Kandidati naj pošljajo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 10 dneh po objavi na gornji naslov. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 8. dneh po izteku objave.

**VZGOJNO VARSTVENA
ORGANIZACIJA
RADOVLJICA**

razpisuje dela in naloge

VARUHINJE

za določen čas za vrtec

Kamna Gorica

Pogoji:
dokončana šola za varuhinje dopolnjenih 18 let starosti

Prijave sprejemamo 15 dni
po objavi razpisa.

**Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske
– Kranj**
Iva Slavca 1.

Odbor za medsebojna delovna razmerja
objavlja dela in naloge:

1. živinorejsko veterinarskega tehnika
za delo v laboratoriju

2. ekonomskoga ali administrativnega tehnika
za delo v tajništvu

Za objavljena dela oz. naloge je določeno trimesečno poskusno delo.
Delo se združuje za določen čas – nadomeščanje delavk v času porodniškega dočinka (pod t. 1. od 1. 9. 1981 dalje, pod t. 2. od 1. 10. 1981 dalje).

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi. Odbor bo upošteval prijave, ki bodo prispele pravočasno in bodo opremljene z dokazili.

Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 15 dneh po izbiri.

INDUSTRIJA GRADBENEGA
MATERIJALA
GRADNJA ŽALEC

SCHIEDEL MONTAŽNI DIMNIK

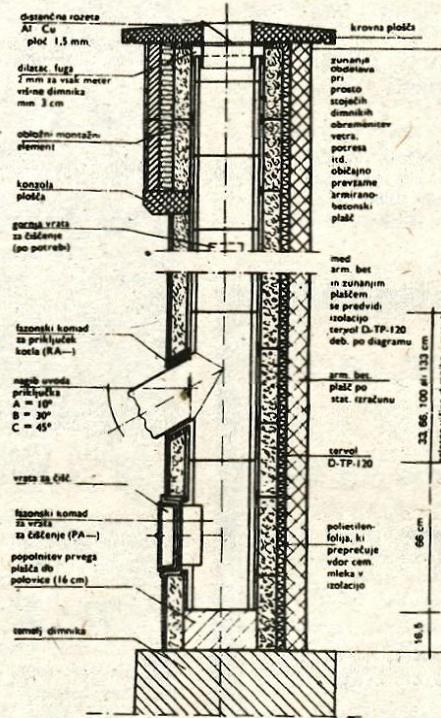
TEHNIČNE PREDNOSTI

Troslojni montažni dimnik po sistemu SCHIEDEL je industrijsko izdelan gradbeni element, ki po svoji konstrukciji in kvaliteti uporabljenih materialov zagotavlja brezhibno delovanje in izredno trajnost. Okrogli presek, notranja šamotna cev in večstolna konstrukcija so temeljne značilnosti sistema.

- okrogli presek zagotavlja: najugodnejši pretok dimnih plinov pri minimalnem preseku, ter najnižjih uporih, omogoča najlaže čiščenje
- notranja šamotna cev je: ognjeobstojna, kislinoodporna, plinotesna, odporna na spremembe temperature in ima zadostno trdnost tudi za visoke dimnike
- Večstolna konstrukcija omogoča: prosto dilatiranje v vseh smereh, poljubno izolacijo, visoko trajnost, enostavno montažo.

ŠIROKO PODROČJE UPORABE

SCHIEDEL-YU-dimniki se uporabljajo za vse vrste goriv (trda, tekoča, plinasta), kar tudi za razne moči kotlov od 5000 kcal/h pa do 8.000.000 kcal/h. Dimniki Ø 13,5, Ø 16 in Ø 20 se uporabljajo tudi kot zbirni dimniki z več priključki v raznih etažah, kar predstavlja velike ekonomske prednosti.

Industrija gradbenega materiala GRADNJA ŽALEC

UPRAVA ŽALEC

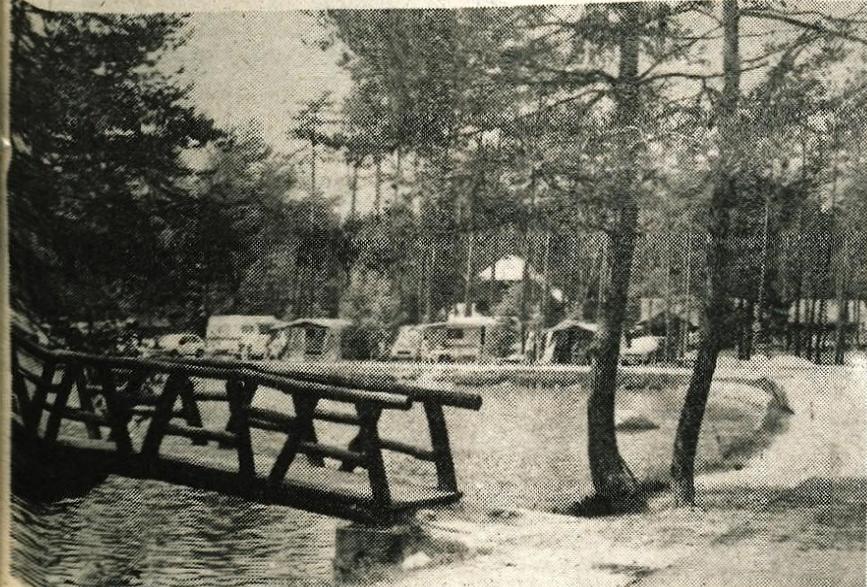
telefoni: (063) 710-740, 710-741, 710-719, 710-773

telex: 33533 YU - SIGRAD

PROIZVODNJA, PRODAJA IN TEHNIČNE INFORMACIJE

Latkova vas pri Preboldu

telefoni: (063) 722-027, 722-078, 722-089, 722-151, 722-144

Lesce - V radovljiski občini so zbrali podatke o namenski porabi turistične takse v letošnjem letu. Med Turističnimi društvi zbere precej turistične takse tudi Turistično društvo Lesce, saj je kamp Šobec polno zaseden vso sezono. Lesčani pa turistično takso redno namenijo za vzdrževanje kampa, ki je iz leta v leto lepše urejen. Letos so v rekordnih štirinajstih dneh zgradili vstopno asfaltirano cesto v kamp in jo razširili. - Foto: D. Sedej

Nova igrala na zelenici - Na tekmovalju, ki jih vsako leto prireja Komunalna skupnost občine Kranj, o najboljših urejenih stanovanjih sosenskah v mestnih krajevnih skupnostih, je letos zmagaala KS Vodovodni stolp. Kot nagrado so na prazni zelenici postavili lesena igrala, namenjena otrokom, in udobno senčnico, ki bo bodo kasneje prerasel oviralke. Prostor na zelenici je urejen nekoliko drugače kot smo vajeni. Les v kombinaciji z vrujo prijetno poživilja sicer standardno ureidev otroškega igrišča, ki je navadno preveč vpeto v železne konstrukcije in beton. - Foto: D. Z.

PISANO POLETJE

Kranj - Prizor, ki pri nas ni posebno redek. Kljub temu pa je tale opustošeni fičko nekaj izjemnega. Več kot dve leti že sameva na parkirišču ob ulici Tončka Dežmana na Planini, torej sredi gostega, modernega naselja, a se, žal, nič ne zmeni zanj. Razen otrok, za katere je nekaj časa privlačen igralki objekt. Zdaj ni več zanimiv niti za otroke, kaj šele za krajevno skupnost. Hudujejo se le bližnji stanovalci, ki ob njem ne upajo parkirati svojih vozil, saj je asfalt dobesedno posut s steklenimi delci. - Foto: H. Jelovčan

EKONOMSKO
ADMINISTRATIVNI
ŠOLSKI CENTER

64000 Kranj, Komenskega 4

raspisuje za šolsko leto
1981/82 delovne naloge
in opravila

učitelja

za pouk osnov tehnike in
proizvodnje

Začetek dela je 1. september
1981. Zahtevana je visoka izobrazba predpisane smeri.

Prijavni rok je 15 dni od objave raspisa. Kandidati naj podložijo dokazila o izobrazbi in eventualni praksi ter prijavo, kolkovanje 4 din.

Poklicna šola Kranj
Cankarjeva 2, Kranj

Razpis za vpis v 1. letnik
usmerjenega izobraževanja

1. Gradbinec I. - srednji program
2. Gradbinec II. - skrajšani program
3. Stikopleskar - srednji program
4. Stikopleskar - antikorozit - skrajšani program
5. Polagalec podov - srednji program

35 učencev
35 učencev
105 učencev
35 učencev
35 učencev

Pogoji za sprejem:

1. Srednji program:
8 razredov osnovne šole in zdravstvena sposobnost;
2. Skrajšani program:
opravljena osmiletna osnovnošolska obveznost in zdravstvena sposobnost.

Sprejemnih izpitov ni!

Izobraževanje srednjih programov traja 3 leta, skrajšanih programov pa 2 leti. Pričetek pouka s sprejemom učencev bo 1. 9. 1981 ob 8. uri. K sprejemu učencev vabimo tudi njihove starše. Učenci, ki bodo med izobraževanjem stanovali v Kranju, naj se prijavijo: Dijaški dom »Ivo Lola Ribar« Kranj.

SEL, TOZD Elektrarna Medvode
Medvode, Gorenjska cesta 46

objavlja prosta dela in naloge
obratnega elektrikarja II

Pogoji: KV električar, 3 leta delovnih izkušenj

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh od dneva objave oglasa na naslov: TOZD Elektrarna Medvode, 61215 Medvode, Gorenjska cesta 46

**ŽIVINOREJSKI
VETERINARSKI
ZAVOD GORENJSKE
KRANJ**

DEŽURNI VETERINARI

od 7. 8. do 14. 8. 81

Za občini Kranj in Tržič
BEDINA Anton, dipl. vet.,
Kranj, Betonova 58, telefon
23-518
VEHOVEC Srečko, dipl. vet.,
Kranj, Stočičeva 4, telefon
22-405

Za občino Škofja Loka
VODOPIVEC Davorin, dipl.
vet., Gorenja vas 186, telefon
68-310
OBLAK Marko, dipl. vet.,
Škofja Loka, Novi svet 10,
tel. 60-577 ali 44-518

Za občini Radovljica in Jesenice
PAVLIC Franc, dipl. vet.,
Zasip, Stagne 24, tel. 77-639
Dežurna služba pri Živinorejskem veterinarskem zavodu Gorenjske v Kranju, Iva Slavca 1, telefon 25-779 ali 22-781 pa deluje neprekinitno.

Živinoreje na območju občine Jesenice obveščamo, da od 1. julija 1981 dalje dela na njihovem terenu Janez Urh, dipl. vet., katerega lahko pokličete vsak dan po telefonu na št. 23-716, ali 25-779

V SPOMIN

Tretja obletnica

LOJZETU JANCU

iz Zg. Besnice št. 92

Tretje leto je tega, odkar odšel si od nas,
od takrat vedno žalost je pri nas.

Vsem, ki obiskujete njegov grob, iskrena hvala!

ZALUJOČI: sestre Angela, Micka, Cilka, Ivanka

Sobotni ples pred hotelom

Škofjeloški hotel Transturist je poskrbel za živahnejši poletni utrip – Te dni je hotel poln nizozemskih gostov, ki radi odhajajo na izlete v škofjeloške hribe – Dogovor z društvom Modrina o ureditvi nočnega kluba

Škofja Loka – V teh vročih poletnih dneh je tudi obed na hotelski terasi prijetnejši kot v zaprti restavraciji. Gostje škofjeloškega hotela Transturist zato raje sedejo za mizo pod hotelskim napuščem, kjer se v teh dneh tudi domačini radi osvežijo s kozarcem hladne pijače. Že lani so v prehod med hotelom in poslovno hišo postavili nekaj vrtnih miz in stolov, letos so napolnili tudi prostor pod napuščem pred restavracijo. Nizka ograda jih loči od parkirišča pred hotelom. Prihodnje leto bo zamenjalo cvetje, saj so se letos na hitro odločili, da v vročih mesecih postrežejo gostom tudi na prostem. Nameavarajo kupiti tudi nove stole in mize, saj so jih zdaj kar prenesli iz hotelskih prostorov in se na vrt res najbolje ne podajo. Toda začetek živahnejšega poletnega utrija pred hotelom je to vendarle.

Zivahnino je posebej ob sobotah večer ko za ples igra ansambel Prepih in zagori žar na vrtu. Tudi redni sobotni ples so torej preselili iz

restavracije na vrt. Plesi so v škofjeloškem hotelu dobro obiskani, prihajajo domačini, pa tudi iz drugih krajev. V hotelu so nam povedali, da so »najrednejši« obiskovalci plesa mlađi zakonski pari. Kaže, da so prva zakonska leta najbolj dovetna za zabavo in družabno sprostitev ob koncu tedna.

Škofjeloški hotel je te dni poln gostov, okrog 60 iz Nizozemske. Že leta radi prihajajo v Škofjo Loko, privlači jih hribovita okolica. Izredno radi pa raziskujejo škofjeloške hribe, odhajajo na Lubnik, Križno goro, Soriško planino, v Crngrob in Dražgoše. V hotelu dobre tedensko vozovnico za avtobus, v roke vzamejo zemljevin in se odprijejo na pot. Na voljo so jim tudi vodiči škofjeloškega turističnega društva, ki skupine popeljejo na izlete. Nizozemski gostje v Škofjo Loko preko Generalturista, ki zanje organizira obisk Lipice, Postojne, Blejske in bolnice Franja. Skratka, nizo-

zemskim gostom v Škofji Loki nikakor ni dolgčas.

Alpetour tozd Hoteli Škofja Loka bo letos dogradil na Starem vrhu novo planinsko kočo, ki bo nared do nove smučarske sezone. Trenutno denarja za kaj drugega ni, prihodnje leto pa nameavarajo v hotelu Transturist urediti nočni klub, pod teraso ob pokritem bazenu. S kranjskim društvom Modrina se dogovarjajo o sofinanciranju. To ne bo tipičen diskos, so nam povedali v hotelu, nekaj dni bo namenjenih diskos glasbi, nekaj pa umirjenejši. Ker kranjsko Modrino poznamo kot dobrega organizatorja, lahko upamo, da bo škofjeloško mesto dobito prijeten nočni lokal, ki ga prav gotovo pogreša, saj se zdaj vsi lokali po vrsti zapirajo po deseti urji, zato si posebej hotelski gostje po večernji ne morejo privoščiti še malce razvedrila.

Varnost in družbena samozaščita

Kranj, 6. avgusta – Uprava za notranje zadeve je opoldne pripravila novinarsko konferenco za predstavnike glasil z Gorenjske. Seznani so jih z zvezno razstavo Varnost in družbena samozaščita. V počastitev 40-letnice vstaje jugoslovenskih narodov in 40-letnice varnostnoobveščevalne službe OF Slovenije jo bodo odprli 21. septembra v prostorih Gorenjskega sejma. Razstava je namenjena vsem delovnim ljudem in še posebno mladini, prikazuje pa razvoj in dejavnost organov za notranje zadeve in sorodnih služb ter uveljavljanje družbene samozaščite na vseh področjih.

Prvič je bila razstava odprta pred šestimi leti v Beogradu ob 30-letnici organov za notranje zadeve. V naslednjih letih je obiskala 94 krajev v vseh republikah in pokrajnah, letos pa je prišla v Slovenijo. Povsed je bila zelo odmevna in so jo ocenjevali kot široko družbenopolitično in samozaščitno akcijo. Obiskalo pa jo je prek dva milijona občanov.

V šestih letih je bila razstava večkrat obnovljena. Njena zasnova je bila prilagojena novim družbenim razmeram. Podružbljanje varnosti pri način je razstavo organov za notranje zadeve in preoblikovalo v razstavo varnosti in družbeni samozaščiti.

Razstava letos gostuje v Sloveniji. Njeni pokrovitelji so republiški oziroma pokrajinski komiteji za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Od marca do junija je obiskala že vse pokrajin v Sloveniji razen gorenjske in trboveljske. Na Gorenjskem si jo bomo lahko ogledali od 21. do 29. septembra. A.Z.

Prepoved krmljenja s pšenico

Zvezni izvršni svet je na podlagi zakona o omejitvah trga in prostega prometa blaga in storitev, ki imajo pomen za vso državo, izdal odlok, s katerim prepoveduje uporabo pšenice za proizvodnjo krme in krmljenje živine. Odlok velja za organizacije združenega dela, ki se ukvarjajo s proizvodnjo krme in živinorejo, in za zasebne kmetovalce. Veljati je pricel 25. julija in predvideva za kršitelje kazeno od petih do tridesetih tisočakov. Govori tudi o izjemah; če je pšenica slabe kakovosti, se lahko uporablja za krmljenje.

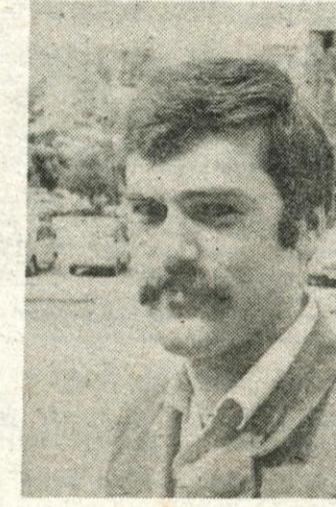

Pripravljena dva za kuhanje oglja postavi oglar na kopiju pokončno okoli strežnice, ki ima običajno obliko trikota. Dva zloži običajno v dva skladu, na zgornjega pa zloži še kratka in drobna dva po dolžini.

GLASOVA ANKETA

Rezervni deli

Nič novega ali posebnega nismo spoznali pri našem obhodu po treh kranjskih prodajalnah. Nič novega, če vemo, da je založenost z rezervnimi deli raka rana našega gospodarstva (da o servisni službi ne govorimo, ki še vedno krepko zaostaja za razvojem industrije), da je tako pač že vrsto let in najbrže še nekaj časa bo. Kar navadili smo se, da tekamo iz trgovine v trgovino in poslušamo »oh veste ... nima ...«, da hodimo po nekaterih rezervnih delih v Avstrijo in Italijo, da moramo namesto pokvarjenega dela kupiti nov stroj ali aparatu. Veliko izgubljenih ur in denarja nas vse to stane (tudi slabe volje in živcev). Še večja je škoda, če mora zaradi tega teden ali mesec mirovati tudi naše delo. Povsem drugače je, če gre za luksuzne predmete ali naprave, s katerimi ne pridobivamo dohodka ali niso živiljenskega pomena. Recimo, da se pokvari avtomobil, gospodinjski strojček, televizija ... Takrat že še počakamo.

Alojz Kozina, prodajalec na oddelku motorizacije Merkur – Globus: »Zaradi nenehnih trkov in okvar na osebnih vozilih kupci sprašujejo po rezervnih delih skozi vse leto. Že dve leti so stare težave s pločevinastimi deli za zastavo 101 in 750. Za stoenko letos še nismo dobili prednjih blatnikov in pokrova za motor, za »ficot« le nekaj parov. Novejšega datuma so zagate z vetrobranskimi stekli za obe vozili pa s sklopko za zastavo 750. Večina delov za stroj je na zalogi, včasih pa je tudi zanje treba počakati teden ali dva. Kupci razumejo pomanjkljivo založenost. Le redki nam naprito očitke, ki bi preje sodili na proizvajalce ušesa...«

Janez Golob, namestnik poslovodje v Slogini prodajalni kmetijske mehanizacije in rezervnih delov na Planini: »Vse rezervne dele naročamo v ljubljanski Agrotehnikni in v zagrebškem Avtocentru Merkur. Za Sipove nakladalne priklice, zgrabljalnike, trosilce gnoja, silokombajne in rotacijske kosičnice je delov dovolj; podobno je tudi z deli za stroje, ki jih izdelujeta Tehno-

Lojze Sobočan, vodja poslovne enote Zastava avto Ljubljana v Kranju: »Reservne deli za zastavino vozila nam pošiljajo neposredno iz Kragujevca. Zadnji pogovori s tamkajšnjimi odgovornimi nam le dajejo upanje za še boljšo založenost. Do pričetka septembra naj bi po njihovih zagotovilih prejeli večino pločevinastih delov za stoenko in »ficot«. Zgodi se, da mora kupec zaradi pokvarjenega majhnega delca kupiti cel števec ali merilni instrument. Še tudi dobava avtomobilske optike in stikal. Za lado in 126p je trenutno na zalogi okoli 85 odstotkov vseh rezervnih delov. Za »jug« naročano pločevinaste dele sproti; pri delih za stroj pa je treba še ugotoviti, kaj ustrezajo od fiata 850, kaj od stoenke in drugih vozil.« C. Zaplotnik

Jubilejni »Dan oglarjev« na Starem vrhu

Stari vrh – Danes ga poznamo predvsem kot zimsko turistično središče, zadnje čase pa vse več pozornosti posvečajo tudi razvoju kmečkega turizma. V preteklosti pa so bili ti kraji znani predvsem po lepih

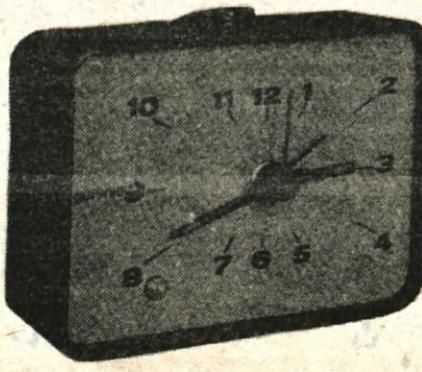
gozdovih in oglarjenju. Večino oglja proizvedenega v teh gozdovih oglarji prodajali železarskim obratom v Železnikih. Ko je ugasnil plavž v Železnikih, je tudi oglarstvo začelo v krizo. Razvilo in izpopolnilo se je zopet z razcvetom trgovine ogljem.

S prireditvijo, ki je letos že deseto leto, že prikazati čimveč o oglarjenju in dati vstopnobo, da se ta koristna gozdarska dejavnost nadaljuje in poživi.

Prireditelji, Turistično društvo Stari vrh, so skušali prostor na Grebličji urediti prav tako, kakor v resnici. Kopo, iz katere se je pošteno kadilo, so zakurili že dan pred prireditvijo, na prireditvi pa prikazali ves postopek zlaganja kope. Naredili so tudi oglarsko bato, kjer oglarji spe, kuhajo vedrijo. Oglar Nace je skuhal korute žgance, ki so jih obiskovalci posebno radi poskušali. Pa tudi plesalo se je. Nonet mladih družnikov je zapel nekaj domačih pesmi, plesala pa je folklorna skupina iz Javorja. Da so se naplesali tudi obiskovalci, je poskrbel ansambel »Oglarji« in kljub vročini, je bilo plesče polno.

Pokrovitelj prireditve je bil tu letos SOZD Gozdno-lesnogospodarsko društvo Gorenjske, obiskovalci pa so na tej lahko kupili tudi oglje. V. Primožič

Prepustite del svojih skrbi uram Gorenje

Razstavno prodajni center v Ljubljani Titova 118 (Bežigrad) tel. 061-348-927